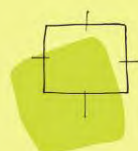

**Ruimtelijke onderbouwing
uitbreiding sportpark Olpae**

DEFINITIEF

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Ruimtelijke onderbouwing uitbreiding sportpark Olpae

DEFINITIEF

Inhoud

Rapport + bijlagen

9 januari 2019

Projectnummer 267.62.50.01.00

Ruimte voor de leefomgeving

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Projectgebied	3
1.3	Geldend juridisch-planologisch kader	4
1.4	Leeswijzer	5
2	Projectvoornemen	6
2.1	Huidige situatie	6
2.2	Toekomstige situatie	7
3	Beleidskader	9
3.1	Rijksbeleid	9
3.2	Provinciaal beleid	9
3.3	Gemeentelijk beleid	10
4	Omgevingsaspecten	12
4.1	Milieuhinder bedrijven	12
4.2	Erfgoed	13
4.3	Ecologie	15
4.4	Water	16
4.5	Bodemkwaliteit	18
4.6	Geluidhinder	19
4.7	Externe veiligheid	19
4.8	Verkeer, parkeren en luchtkwaliteit	20
4.9	Landschappelijke inpassing	20
5	Uitvoerbaarheid	22
5.1	Economische uitvoerbaarheid	22
5.2	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	22

Bijlagen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

VV Oldeholtpade heeft het plan om het sportpark Olpae aan de Hamersweg in Oldeholtpade uit te breiden met een extra veld. Het extra veld betreft een agrarisch perceel naast het sportpark. Het gebruiken van een agrarisch perceel voor sportdoeleinden is in strijd met het geldende bestemmingsplan.

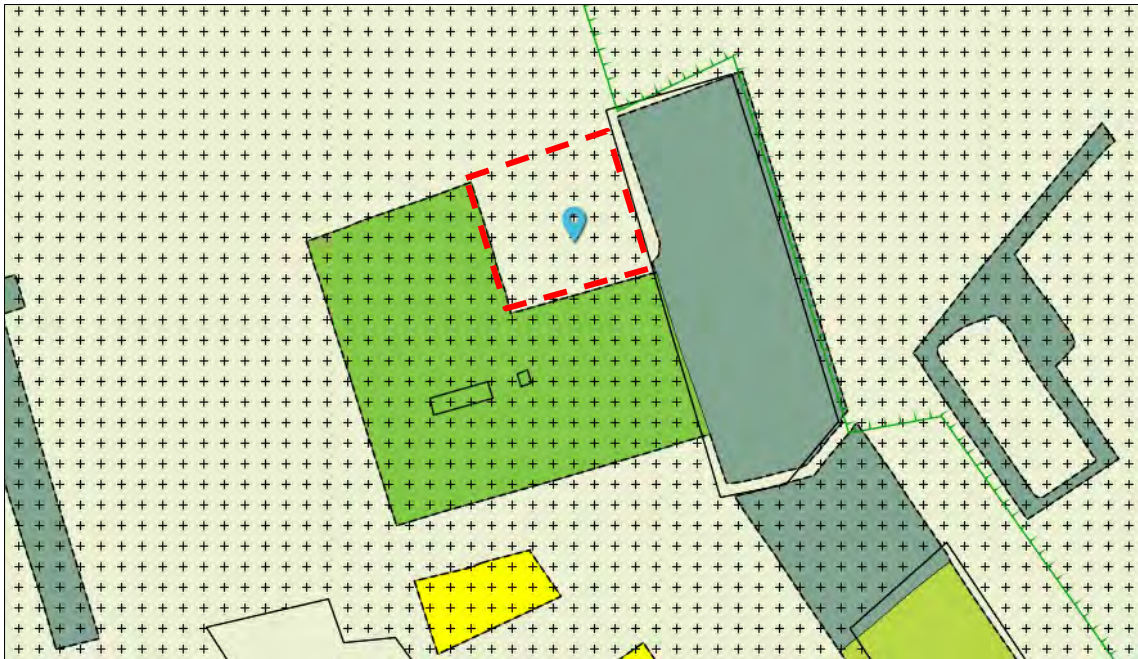
De gemeente Weststellingwerf wil graag meewerken en adviseert de procedure te doorlopen voor een 'omgevingsvergunning voor het afwijken van het geldende bestemmingsplan'. Deze omgevingsvergunning geeft de planologische toestemming voor het mogen gebruiken van het agrarisch perceel ten behoeve van de uitbreiding van het sportpark.

Een ruimtelijke onderbouwing is op grond van de wet noodzakelijk om deze vergunning te kunnen verlenen. Het voorliggende document voorziet hier in en kan tegelijk met de aanvraag voor een omgevingsvergunning worden ingediend. Deze ruimtelijke onderbouwing heeft betrekking op het mogelijk maken van het gebruik van het agrarisch perceel als sportveld, niet op eventuele andere (ruimtelijke) ontwikkelingen op dit adres.

1.2 Projectgebied

Het projectgebied ligt in het buitengebied van Oldeholtpade en omvat kadastraal perceel 1611, dat als uitbreiding aan het bestaande sportpark op de percelen 1210 en 1610 word toegevoegd.

Afbeelding 2. Uitsnede uit de plankaart van het geldende bestemmingsplan Buitengebied 2014. De rood gestreepte lijnen geven de uitbreiding aan waarvoor de omgevingsvergunning van toepassing is (bron: www.ruimtelijkeplannen.nl)

1.4 Leeswijzer

Na de inleiding in dit hoofdstuk is in hoofdstuk 2 de uitwerking van het voornemen opgenomen. In hoofdstuk 3 is nader op relevant overheidsbeleid ingegaan. Een omschrijving van de omgevingsaspecten betreffende de planologische en milieukundige randvoorwaarden is opgenomen in hoofdstuk 4. Tot slot is in hoofdstuk 5 de (economische en maatschappelijke) uitvoerbaarheid uiteengezet.

2 Projectvoornemen

2.1 Huidige situatie

Het sportpark ligt aan de Hamersweg en behoort tot het dorp Oldeholtade. Het sportpark bestaat uit:

- een hoofdveld (105 x 69 m) met 4 m uitloop;
- een bijveld (100 x 64 m) met uitloop die minder dan 4 m is. Daardoor is dit veld niet geschikt voor wedstrijden door A-elftallen;
- een trainingshoek van 80 x 60 m.

De kwaliteit van de velden is goed, maar door een zeer zware bezetting worden het bijveld en de trainingshoek overbelast waardoor de kwaliteit snel achteruit gaat gedurende het seizoen. In de huidige situatie zijn twee wedstrijdelden (waarvan het bijveld niet optimaal gebruikt kan worden door de beperkte afmetingen) en een klein trainingsveld beschikbaar.

De grond voor het hoofdveld en de trainingshoek is eigendom van de gemeente en wordt door de vereniging gepacht.

Afbeelding 3. De huidige situatie met de uitbreiding aangegeven (geel)

2.2 Toekomstige situatie

Door de ontwikkeling van de voetbalvereniging en de toenemende druk op de velden is er behoefte aan een uitbreiding van het bestaande sportpark, zodat er meer ruimte ontstaat voor de sportactiviteiten. Ten behoeve van de uitbreiding van het sportveld wordt de veldindeling gewijzigd. Als gevolg daarvan wordt er een sloot gedempt en elders op het terrein wordt het wegnemen van oppervlaktewater gecompenseerd. Ook een houtsingel moet wijken en ook die wordt elders op het terrein gecompenseerd met de nieuwe aanleg van een houtsingel. De situatietekeningen van de bestaande en de nieuwe situatie zijn naast elkaar weergegeven in afbeelding 5 en zijn als bijlage bijgevoegd.

AANLEG NIEUWE VELDEN

In de toekomstige situatie ontstaan er door de uitbreiding twee voetbalvelden naast elkaar aan de noordkant van het sportpark. Deze voetbalvelden zijn gescheiden door een houtsingel.

Bodemingrepen ten behoeve van de uitbreiding bestaan uit het afgraven van grond 50 cm beneden maaiveld. Ook wordt er een drainage aangelegd. Bij het geschikt maken van de gronden voor het gebruik als voetbalveld wordt grond aangebracht en ter verbetering geëgaliseerd. De nieuwe indeling is in afbeelding 4 weergegeven.

WATER

De sloot die nu bij de grens tussen de sportbestemming en de agrarische bestemming ligt wordt gedempt. Om die reden wordt de sloot ten oosten van het huidige hoofdveld verbreed. Op deze watercompensatie wordt in paragraaf 4.4 verder ingegaan.

BOMEN

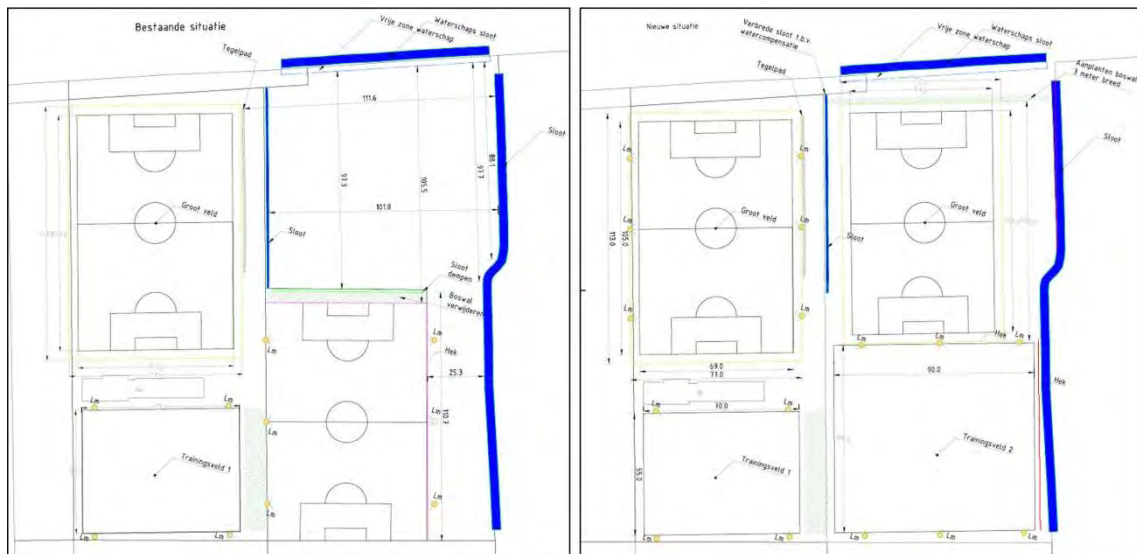
Door de uitbreiding van het sportpark zal de houtsingel ten noorden van het bestaande trainingsveld worden verwijderd. In de plannen voor de uitbreiding wordt de singel elders op het terrein gecompenseerd. In het ontwerp is rekening gehouden met het aanplanten van een nieuwe houtsingel ten noorden van de uitbreiding. In paragraaf 4.9 wordt nader ingegaan op de landschappelijke inpassing.

VERLICHTING

De bestaande veldverlichting langs het bestaande bijveld zal worden verplaatst. De huidige verlichting staat aan de oost- en westzijde. De verlichting wordt verplaatst naar de bestaande zuidzijde en de nieuwe noordzijde van het oostelijke trainingsveld (trainingsveld 2, thans nog ingericht als voetbalveld). Het grote veld aan de westzijde zal in de nieuwe situatie ook verlichting krijgen. Er worden moderne LED-verlichtingsarmaturen geplaatst die beter in te stellen zijn met een lagere verstrooiing als gevolg.

Afbeelding 4. De toekomstige indeling

Afbeelding 5. De situatietekeningen van de bestaande situatie (links) en de nieuwe situatie (rechts)

3 Beleidskader

3.1 Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012)

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) van kracht geworden. Hierin is de visie van het Rijk op de ruimtelijke opgaven en mobiliteitsopgaven voor Nederland richting 2040 aangegeven. Dit betreft een integraal kader voor bestaand en nieuw rijksbeleid met ruimtelijke consequenties.

Het Rijk streeft naar een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland:

- het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- het verbeteren, in stand houden en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden zijn behouden.

Het Rijk schenkt vertrouwen in en biedt ruimte aan lagere overheden, burgers en bedrijven om oplossingen te creëren. Het Rijk gaat zo min mogelijk op de stoel van provincies en gemeenten zitten en richt zich op het versterken van de internationale positie van Nederland en het behartigen van de belangen voor Nederland als geheel, zoals de hoofdnetwerken voor personen- en goederenvervoer, energie en natuur. Ook waterveiligheid en milieukwaliteit (lucht, geluid, bodem, water en externe veiligheid) horen daarbij, evenals de bescherming van het Nederlandse werelderfgoed.

Afspraken over verstedelijking, groene ruimte en landschap worden bij de provincies en gemeenten neergelegd. Hiervoor wordt de Ladder voor duurzame verstedelijking gehanteerd. Gemeenten krijgen ruimte voor kleinschalige natuurlijke groei.

3.2 Provinciaal beleid

Streekplan Fryslân 2007

Op 13 december 2006 is door Provinciale Staten het 'Streekplan Fryslân 2007: Om de kwaliteit fan de romte' vastgesteld. Het streekplan geeft de visie van Provinciale Staten op het ruimtelijk beleid van de provincie weer. Centraal in het streekplan staat het begrip 'ruimtelijke kwaliteit'. Hiermee bedoelt de provincie dat in ruimtelijke plannen, in ontwerpen en in de uitvoering expliciet gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde worden toegevoegd aan de omgeving. Deze drie waarden waarborgen op de langere termijn een doelmatig gebruik en herkenbaarheid van de ruimte. Het betekent ook een ruimtelijke inrichting die bijdraagt aan duurzame ontwikkeling. De provincie wil deze doelstellingen koppelen aan een krachtige sociaaleconomische ontwikkeling in een leefbare omgeving.

Verordening Romte Fryslân (2014)

Op 25 juni 2014 is de Verordening Romte Fryslân 2014 door het College van Gedeputeerde Staten van Fryslân vastgesteld. Deze verordening betreft een integrale herziening van de eerdere provinciale verordening uit 2011 en is op 1 augustus 2014 in werking getreden. Op 21 februari 2018 is de Verordening Romte Fryslân 2014 op onderdelen gewijzigd. Met de verordening zijn concrete beleidsregels vastgelegd die ervoor moeten zorgen dat de provinciale ruimtelijke belangen (uit het streekplan) doorwerken in de gemeentelijke ruimtelijke plannen. Als daaraan niet wordt voldaan, zal de provincie een zienswijze indienen en eventueel een aanwijzing geven als daaraan onvoldoende tegemoet is gekomen.

In de verordening is opgenomen dat in een ruimtelijk plan voor landelijk gebied geen bouwmogelijkheden en gebruiksmogelijkheden mogen worden opgenomen voor nieuwe stedelijke functies (artikel 1.1.1, onder 1). In afwijking van dit eerste lid kan in een ruimtelijk plan een uitbreidingslocatie aansluitend op bestaand stedelijk gebied worden toegestaan (artikel 1.1.2, onder 2). De uitbreiding van het sportveld kan zo worden aangemerkt.

In de jurisprudentie is het begrip 'Bestaand stedelijk gebied' nader ingevuld. Gronden waarop een agrarische bestemming rust vormen geen onderdeel van bestaand stedelijk gebied. Is er op gronden een niet-agrarische bestemming (sportbestemming in dit geval) van toepassing, dan is er sprake van bestaand stedelijk gebied ook al is de locatie nog onbebouwd (zoals sportvelden), mits onderdeel van openbare en sociaal-culturele voorzieningen. Daarmee is het voornemen om uit te breiden niet in strijd met provinciaal beleid.

In artikel 2.1 van de verordening wordt aandacht gevraagd voor een zorgvuldige inpassing van functies in het landelijk gebied, met oog op de ruimtelijke kwaliteit. In paragraaf 4.9 wordt nader ingegaan op de landschappelijke inpassing en ruimtelijke kwaliteit. Hieruit blijkt dat er met de nieuwe invulling vrijwel geen verandering in het ruimtelijk beeld ontstaat. De invulling van het plangebied doet geen afbreuk aan de landschappelijke karakteristiek. Het planvoornemen is dan ook goed ingepast in de omgeving.

Conclusie

De voorgenomen ontwikkeling om het sportpark uit te breiden is opgesteld in lijn met het provinciale beleid en levert geen belemmeringen op.

3.3 Gemeentelijk beleid

ONTWERP OMGEVINGSVISIE WESTSTELLINGWERF

De Omgevingsvisie Weststellingwerf vervangt het Structuurplan 2000 – 2015 en heeft de ontwerpstatus (januari 2018). Deze Omgevingsvisie is opgesteld in nauwe samenspraak met de bevolking, het bedrijfsleven, de agrarische sector, de politiek en andere belanghebbenden. Hierin wordt op hoofd-

lijnen de toekomstvisie in deelonderwerpen uitgewerkt. Deze visie is bedoeld als een dynamisch document, dat wordt aangepast en aangevuld als daaraan behoefte bestaat.

In de visie zet Weststellingwerf blijvend in op voorzieningen in de buurt, om zo de gemeente ook in de toekomst leefbaar te houden. Bewoners hechten vooral aan voorzieningen op het gebied van onderwijs, ontmoeting, zorg en sport. Het huidige voorzieningenaanbod wordt algemeen gezien als toereikend maar moeten behouden blijven.

Het gebruiken van agrarische grond voor sportdoeleinden levert vanuit de Omgevingsvisie Weststellingwerf geen belemmeringen op.

4 Omgevingsaspecten

4.1 Milieuhinder bedrijven

Bedrijven (of andere milieubelastende bedrijvigheid) in de directe omgeving van woningen of (andere) milieugevoelige gebieden kunnen daar (milieu)hinder vanwege geur, stof, geluid, gevaar en dergelijke veroorzaken. Ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening, zoals dat uitgangspunt is van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), is het waarborgen van voldoende afstand tussen bedrijven en woningen noodzakelijk. Er dient te worden aangetoond dat het planvoornemen geen belemmering vormt voor nabijgelegen functies.

Op basis van de publicatie 'Bedrijven en milieuzonering' (2009) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) wordt de richtafstandenlijst voor milieubelastende activiteiten gehanteerd. Per bedrijfstype zijn voor elk van de aspecten geur, stof, geluid en gevaar de minimale afstanden aangegeven die in de meeste gevallen kunnen worden aangehouden tussen een bedrijf en woningen om hinder en schade aan mensen binnen aanvaardbare normen te houden. De grootste afstand is bepalend. De genoemde maten zijn richtinggevend, maar met een goede motivering kan en mag hiervan worden afgeweken. Uit de VNG-brochure blijkt dat 'veldsportcomplexen' in categorie 3.1 zitten. Dit betekent dat er een afstand van 50 meter wordt geadviseerd tussen het sportcomplex en woningen.

De afstand tussen de meest dichtbijgelegen bedrijven (veehouderijen) en het sportcomplex is groter dan 50 meter, namelijk 350 meter. Daarom vormt de uitbreiding geen probleem als het gaat om milieuhinder door bedrijven.

Het menselijk stemgeluid neemt een aparte positie in bij de beoordeling van geluidhinder in het kader van ruimtelijke planvorming. Bestemmingen waarbij menselijk stemgeluid in de beoordeling in het kader van een goede ruimtelijke ordening een rol kan spelen, zijn onder andere bedrijven (horeca), sportvelden of speelplaatsen/hangplekken. Voor deze activiteiten geldt een geluidscontour. Voor veldsportcomplexen is deze afstand 50 meter. Aan deze afstand tussen het voetbalveld en geluidgevoelige functies wordt in ruime mate voldaan: de kleinste afstand tussen een woning en het sportveld bedraagt ongeveer 90 meter.

De verlichtingssituatie wordt niet wezenlijk anders. Hoewel de verlichting van het huidige bijveld wordt verplaatst, zal het niveau van de verlichting niet veranderen. Er komen moderne LED-lampen die beter in te stellen zijn met een lagere verstrooiing tot gevolg.

Conclusie

Milieuhinder door bedrijven in de buurt van het sportpark is niet aan de orden. In de directe omgeving van sportpark Olpae bevinden zich woningen aan de Hamersweg. Deze woningen bevinden zich echter op voldoende afstand van het sportcomplex. De kleinste afstand tussen de uitbreiding van het

sportcomplex en woningen bedraagt meer dan 50 meter (90 meter). Daarom vormt de uitbreiding van het sportveld geen belemmering met betrekking tot eventuele geluids- of lichthinder afkomstig van het sportpark op woningen in de buurt.

Als gevolg van het aspect milieuhinder van bedrijven zijn geen belemmeringen voorzien.

4.2 Erfgoed

De Erfgoedwet bundelt en wijzigt een aantal wetten op het terrein van cultureel erfgoed. De kern van deze wet is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de archeologische resten intact moeten blijven (in situ). Wanneer dit niet mogelijk is, worden archeologische resten opgegraven en elders bewaard (ex situ). Daarnaast dient ieder ruimtelijk plan een analyse van de overige cultuurhistorische waarden van het plangebied te bevatten. Voor zover in een plangebied sprake is van erfgoed, dient op grond van voorgaande dan ook aangegeven te worden op welke wijze met deze cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten archeologische restanten rekening wordt gehouden.

Archeologie

De in het projectgebied gelegen gronden zijn aangewezen als 'Waarde – Archeologie'. Deze aanduiding zorgt ervoor dat behoud, versterking en/of herstel van archeologische waarden geborgd is. Voor het bouwen van bouwwerken ter plaatse van deze aanduiding geldt het volgende:

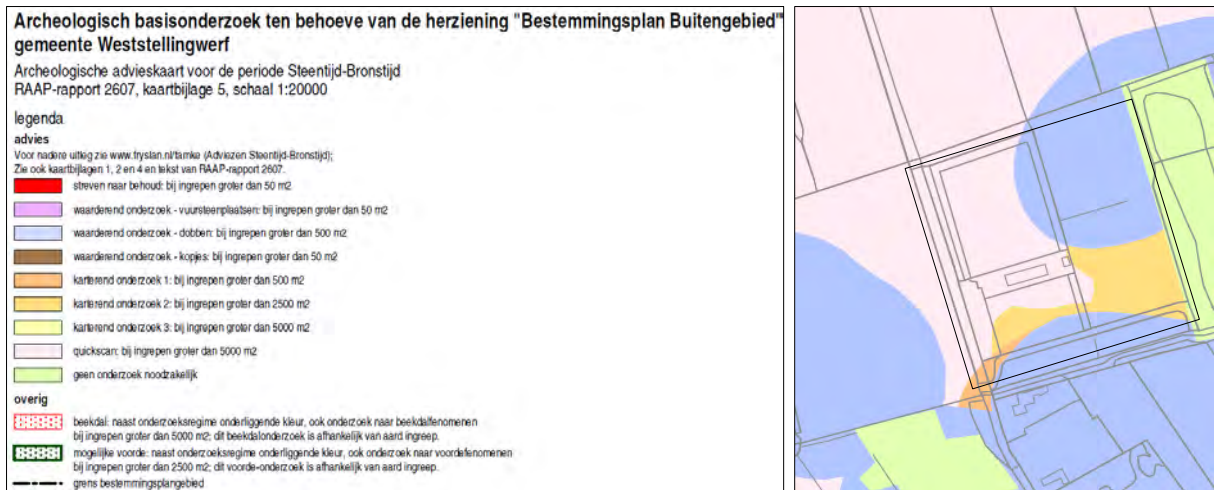
“voor bouwwerken met een oppervlakte groter dan 50 m² dient, alvorens een omgevingsvergunning voor bouwen wordt verleend, door Burgemeester en Wethouders te worden beslist of op grond van het rapport “Archeologisch basisonderzoek ten behoeve van de herziening Bestemmingsplan Buitengebied Gemeente Weststellingwerf”, opgenomen als bijlage 4, behorende bij deze regels, nader archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd.”

Bovendien geldt voor de volgende werkzaamheden een vergunningplicht:

- a. het ontgronden, afgraven (waaronder het graven van watergangen en waterpartijen), egaliseren en ophogen van gronden en/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur;
- b. het uitvoeren van overige groundbewerkingen;
- c. het verwijderen en/of aanbrengen van bomen en diepwortelende beplanting;
- d. het aanleggen van ondergrondse energie-, transport- en of communicatieleidingen.

Voordat een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden wordt verleend, dient door Burgemeester en Wethouders te worden beslist of op grond van het rapport “Archeologisch basisonderzoek ten behoeve van de herziening Bestemmingsplan Buitengebied Gemeente Weststellingwerf”, nader archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd.

Om inzicht te krijgen in de bodemgesteldheid en archeologische verwachtingswaarde van het plangebied zijn daarom de Archeologische advieskaarten uit dit Archeologisch basisonderzoek (Bijlage 4) geraadpleegd (afbeelding 5).

Afbeelding 6. Archeologisch advieskaart voor de periode steentijd-bronstijd

Voor het projectgebied geldt dat voor de periode 'steentijd-bronstijd' een archeologisch onderzoek nodig is voor ingrepen groter dan 500 m². Omdat meer dan 500 m² grond wordt 'geroerd', is een nader archeologisch onderzoek noodzakelijk

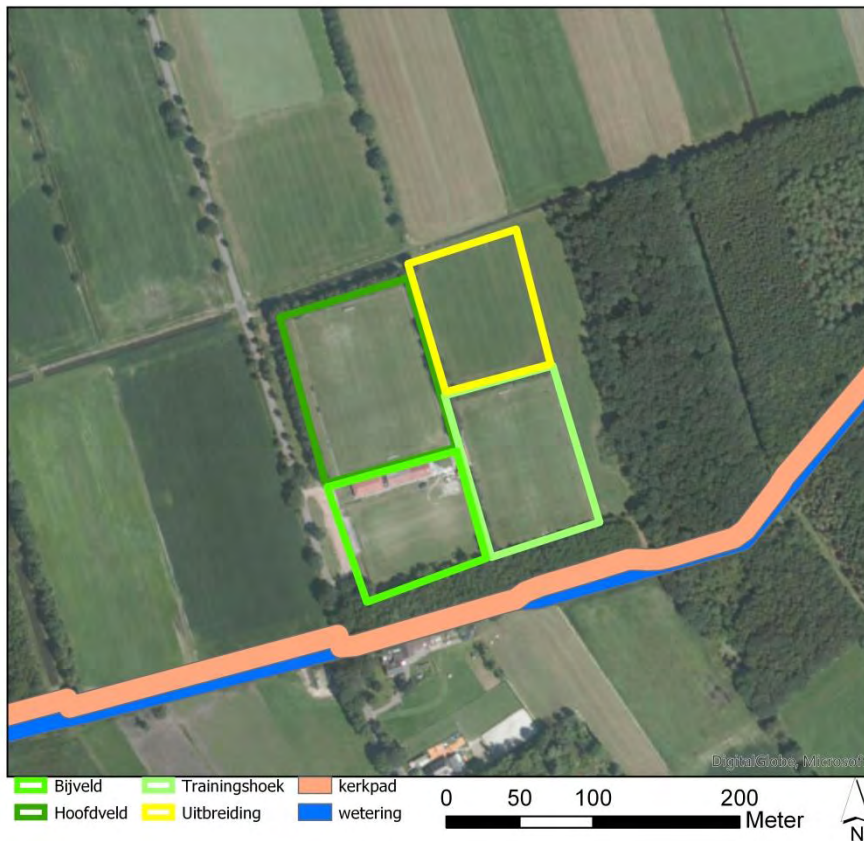
ONDERZOEK

De Steekproef bv heeft in januari 2019 een archeologisch onderzoek uitgevoerd. De voor de uitbreiding van het sportpark benodigde graafwerkzaamheden betekent een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden. Het doel van het onderzoek is om vast te stellen wat de kans is op dergelijke waarden. Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek verkennende fase en waarderende fase voor een in het plangebied aanwezige 'dobbe'. Het rapport van dit onderzoek is als bijlage aan deze ruimtelijke onderbouwing toegevoegd.

De bodem op de voor menselijke bewoning meest kansrijke delen van het plangebied is zodanig sterk verstoord dat hier nauwelijks nog kans bestaat op behoudenswaardige archeologische sporen. Bovendien heeft een hier uitgevoerde oppervlaktekartering geen relevante archeologische indicatoren opgeleverd. Om deze reden wordt geadviseerd om geen nader archeologisch onderzoek uit te voeren. Archeologische waarden vormen geen belemmering voor de uitbreiding van het sportpark.

Cultuurhistorie

De provincie Friesland heeft een cultuurhistorische kaart (CHK2) ontwikkeld waarop alle belangrijke cultuurhistorische elementen op aangegeven zijn. Uit de cultuurhistorische kaart blijkt dat er een oud kerkpad en een oude gegraven waterloop (wetering) uit de late Middeleeuwen zich ten zuiden van het sportcomplex bevindt. Door de aanpassingen aan het sportterrein worden deze cultuurhistorische waarden niet aangetast.

Afbeelding 7. Uitsnede van de Cultuurhistorische kaart

Conclusie

Archeologisch onderzoek heeft uitgewezen dat er nauwelijks kans bestaat dat archeologische waarden in het projectgebied worden aangetast. Cultuurhistorische elementen worden door de uitbreiding van het sportpark evenmin aangetast. Daarmee is het voornemen wat betreft het aspect Erfgoed uitvoerbaar.

4.3 Ecologie

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. In deze wet is zowel de bescherming van de flora- en faunasoorten vastgelegd, evenals de bescherming van specifieke natuurgebieden (Natura 2000-gebieden). De Wnb vervangt onder andere de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998, waarin voorheen respectievelijk de soortenbescherming en de gebiedsbescherming was geregeld. Naast de Wet natuurbescherming zijn ook de provinciale structuurvisie en verordening relevant voor de gebiedsbescherming. Hierin is onder meer het behoud en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) geregeld.

Om de uitvoerbaarheid van het project te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het projectgebied ten behoeve van de inventarisatie op 3 december 2018 bezocht

door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De ecologische inventarisatie is als bijlage toegevoegd aan deze ruimtelijke onderbouwing.

SOORTENBESCHERMING

Op basis van het veldbezoek blijkt dat het projectgebied een beperkte natuurwaarde kent. Bij uitvoering van de plannen gaan geen nest- of verblijfplaatsen van vleermuizen, vogels met jaarrond beschermde nesten of grondgebonden zoogdieren verloren. Een klein deel van het potentiële foerageergebied van vleermuizen, steenmarter, eekhoorn en vogels met jaarrond beschermde nesten zal door de uitvoering van de werkzaamheden verloren gaan. In de omgeving van het projectgebied is echter ruim voldoende alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Bovendien wordt het terrein niet volledig ongeschikt. Negatieve effecten op vleermuizen, steenmarter, eekhoorn en vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied kunnen dan ook worden uitgesloten.

GEBIEDSBESCHERMING

Het plan leidt niet tot aantasting van gronden die zijn aangewezen als 'natuur buiten het NNN'. Gezien de terreinomstandigheden, de afstand tot beschermde gebieden, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van de ontwikkeling, zijn met betrekking tot het voorgenomen plan ook geen negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, het NNN en weidevogelgebieden te verwachten.

Deze inventarisatie geeft geen aanleiding voor een voortoets in het kader van de Wnb en is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Conclusie

Op basis van de uitgevoerde ecologische inventarisatie is gezien de aangetroffen terreinomstandigheden en de aard van de ontwikkeling een voldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan. Uit de ecologische inventarisatie is naar voren gekomen dat een aanvullend onderzoek in het kader van de Wnb of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet noodzakelijk is. Wel wordt sterk aangeraden de houtsingel aan de noordzijde van het projectgebied aan te leggen voordat de houtsingel aan de noordzijde van het huidige bijveld wordt verwijderd. Bij uitvoering van de werkzaamheden dient bovendien rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels.

4.4 Water

Er is een watertoets uitgevoerd bij de waterbeheerder (Wetterskip Fryslân). De watertoets is een belangrijk instrument bij het klimaatbestendig en waterrobuust inrichten van de ruimte. De watertoets zorgt ervoor dat in alle ruimtelijke plannen aandacht wordt besteed aan veiligheid, kwaliteit en kwantiteit van water. Het resultaat van deze watertoets is als bijlage toegevoegd aan deze ruimtelijke onderbouwing.

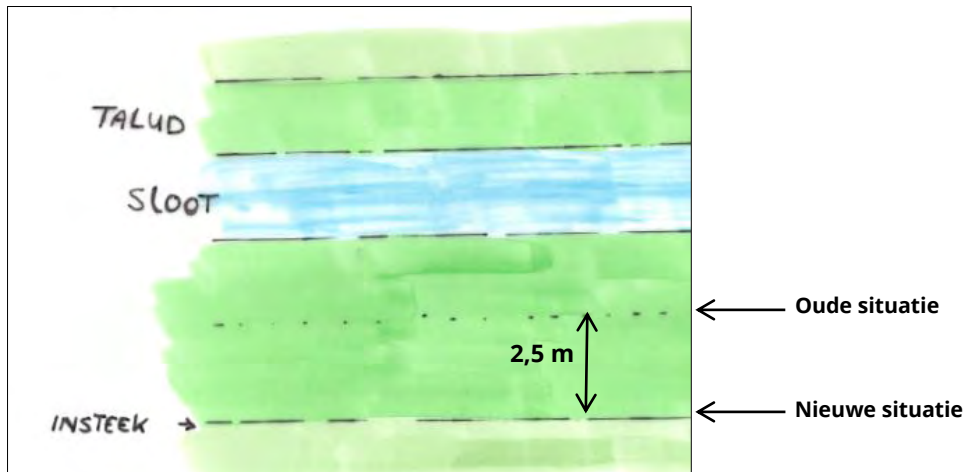
Het plangebied ligt binnen de beschermingszone van een hoofdwater. Deze waterschapsloot ligt aan de noordzijde van het projectgebied. Uit de watertoets blijkt dat er geen sprake is van een toename

van de verharding binnen het projectgebied. Wel wordt er een sloot gedempt en daarom moeten er compenserende maatregelen uitgevoerd worden. Voor het dempen van oppervlaktewater is het beleid van Wetterskip Fryslân dat dit voor 100% gecompenseerd moet worden in hetzelfde peilgebied. Voor de demping is een watervergunning nodig. In de navolgende afbeelding is de watercompensatie weergegeven.

Afbeelding 8. De te dempen sloot (blauwe stippellijn) wordt gecompenseerd door de andere bestaande sloot te verbreden (blauwe doorgetrokken lijn)

De watercompensatie vindt plaats door middel van het verbreden van de bestaande sloot op het sportpark. Bij de verbreding zal ervoor worden gezorgd dat de afmetingen van de te dempen sloot 1-op-1 wordt gecompenseerd zodat hiermee geen oppervlaktewater verloren gaat. De verbreding vindt plaats door het bermtalud vanaf de bestaande slootbodem slepend op te trekken.

Afbeelding 9. De verbreding van de bestaande sloot als compensatie van het dempen van een sloot ten behoeve van de nieuwe terreininrichting

Voor het dempen van de sloot dient een watervergunning aangevraagd te worden. Er zijn geen belemmeringen voorzien en een watervergunning wordt verleenbaar geacht. Wat betreft het aspect water is het voornemen uitvoerbaar.

4.5 Bodemkwaliteit

In het kader van een goede ruimtelijke ordening dient bij een functiewijziging inzicht te worden verkregen in de lokale bodemkwaliteit. De milieuhygiënische kwaliteit van de bodem dient geschikt te zijn voor het beoogde gebruik.

Uit de gegevens van het bodemloket blijkt dat het huidige sportpark voldoende onderzocht/gesaneerd is. De vroegere sloot die door het sportpark liep is ook voldoende onderzocht/gesaneerd. Voor de uitbreiding is een aanvullend bodemonderzoek niet nodig, dit omdat perceel 1611 een agrarisch perceel is en niet is vervuild. Dit is aannemelijk omdat uit eerder onderzoek is gebleken dat de ondergrond van het sportterrein destijds niet vervuild was en destijds ook een agrarisch perceel was.

Afbeelding 10. Fragment van de bodemkaart op www.bodemloket.nl

Conclusie

De grond ter plekke van de projectlocatie wordt geschikt geacht voor het voorgenomen gebruik als sportveld. Er is op basis van eerder bodemonderzoek geen aanleiding om aan te nemen dat de bodem vervuild is en een aanvullend bodemonderzoek is daarom niet noodzakelijk.

Het aspect bodem vormt geen belemmering voor de uitbreiding van het sportpark.

4.6 Geluidhinder

De 'geluidbelasting' op gevels van woningen en andere geluidsgevoelige objecten mag niet hoger zijn dan een in de wet bepaalde norm. Hierbij gaat het om wegverkeerslawaai, spoorweglawaai en industrielawaai. De Wet geluidhinder beschouwt een sportterrein niet als een geluidsgevoelig object. Daarom hoeft er geen toetsing plaats te vinden aan de eisen uit de Wet geluidhinder.

Geluidhinder is daarmee niet aan de orde en vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid.

4.7 Externe veiligheid

Externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico's voor de woon- en leefomgeving bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen, zoals vuurwerk, aardgas of LPG. Het aandachtsveld van externe veiligheid richt zich op zowel inrichtingen (bedrijven) waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn als het transport van gevaarlijke stoffen. Dit vervoer kan plaatsvinden over weg, water en spoor en door buisleidingen. Het beleid is er op gericht te voorkomen dat te dicht bij gevoelige bestemmingen activiteiten met gevaarlijke stoffen plaatsvinden. Dit is verankerd in diverse wet- en regelgeving, zoals het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb), Be-

sluit externe veiligheid transportroutes en het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (Activiteitenbesluit).

In het kader van het Interprovinciaal Overleg (IPO) is een zogenoemde risico-kaart ontwikkeld. Op de risicokaart staan verschillende risico-ontvangers en risicobronnen aangegeven. Voor deze ruimtelijke onderbouwing is op de risicokaart nagegaan of er ook aandachtspunten (in dit geval risicobronnen) op het vlak van de externe veiligheid aanwezig zijn. Op basis van deze kaart blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen risicobronnen aanwezig zijn. Ook maakt deze omgevingsvergunning geen risicoveroorzakende inrichtingen mogelijk in het plangebied.

Conclusie

De uitbreiding van het sportcomplex is wat betreft externe veiligheid uitvoerbaar.

4.8 Verkeer, parkeren en luchtkwaliteit

Bij de uitbreiding van het sportpark wordt de verkeersdruk niet groter. Parkeren op eigen terrein blijft mogelijk. De huidige veldsituatie wordt als te krap ervaren en met de uitbreiding wordt er meer trainingsruimte mogelijk gemaakt. Extra parkeermaatregelen worden daarom niet noodzakelijk geacht.

4.9 Landschappelijke inpassing

LANDSCHAPSKENMERKEN

Het sportpark bevindt zich op de grens tussen de Zuidelijke wouden en het laagveengebied van Friesland. Het laagveengebied (veenweidegebied) wordt gekenmerkt door grootschalige open ruimten begrensd door bebouwings- en beplantingslinten. De verkaveling bestaat uit opstreckende stroken-verkaveling haaks op de bewoningslinten. De Zuidelijke wouden worden gekenmerkt door hakhout- en boomwallen, elzensingels en bospercelen, wegbeplanting met voornamelijk eikenbeplanting.

Het sportpark ligt in het overgangsgebied tussen deze twee landschapstypen en heeft kenmerken van beide landschappen. Zo liggen rondom het sportpark houtsingels die loodrecht op de bewoningslinten liggen met dwarssingels die deze met elkaar verbinden.

Afbeelding 11. Fragment van de landschapstypenkaart met daarop het sportpark geprojecteerd (bron: Provincie Fryslân)

LANDSCHAPPELIJKE INPASSING

Om het sportpark in te passen in het landschap wordt de dwarshoutsingel in noordelijke richting verplaatst. .

Het is van belang dat de bestaande houtsingel aan de noordzijde helemaal wordt doorgetrokken tot het bosgebied aan de oostzijde. Zo kunnen diersoorten zich makkelijk tussen de singels langs het sportpark en het bos verplaatsen. Ook past een doorgetrokken houtsingel beter in het landschap.

Ook wordt de sloot van het waterschap verbreed, omdat de sloot in het uitbreidingsgebied wordt gedempt.

5 Uitvoerbaarheid

5.1 Economische uitvoerbaarheid

De kosten die samenhangen met het plan zullen door de initiatiefnemer worden gedragen. Hiervoor is een dekkingsplan opgesteld.

Door het verlenen van een omgevingsvergunning voor de betreffende gronden is er de kans dat door belanghebbende eigenaren van gronden in de omgeving van het plangebied bij de gemeente op grond van artikel 6.1 Wro een verzoek tot tegemoetkoming in de planschade wordt ingediend. De mogelijke kosten die samenhangen met een planschadeverhaal worden door de aanvrager van de omgevingsvergunning gedragen. Hiervoor wordt tussen de gemeente en de aanvrager een planschadeovereenkomst ondertekend.

Op basis van deze overwegingen mag het plan economisch uitvoerbaar worden geacht. De uitvoerbaarheid van het voorliggende plan zal niet door onvoldoende economische uitvoerbaarheid worden belemmerd.

5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

De initiatiefnemers hebben op 19 december 2018 een informatieavond voor belanghebbenden en buurtbewoners georganiseerd, teneinde hen te informeren en in gesprek te gaan over de voorgenomen uitbreidingsplannen. Aanwezigen krijgen te zien hoe het sportpark er in de toekomstige situatie uit gaat zien. Zij geven aan geen hinder te verwachten van bijvoorbeeld de nieuwe verlichting. Allen zijn het erover eens dat er een mooi plan ligt.

Met de omliggende terreinbeheerders is afzonderlijk contact geweest. Een van de terreinbeheerders heeft inmiddels in een reactie aangegeven akkoord te zijn met de uitbreiding van het sportpark.

De ontwerpomgevingsvergunning wordt voor een periode van zes weken ter inzage gelegd. Eenieder wordt gedurende deze periode in de gelegenheid gesteld om een zienswijze op het plan naar voren te brengen.

Bijlagen

Bijlage 1. Archeologisch onderzoek

Oldeholtpade, Hamersweg
(Gemeente Weststellingwerf, Fr.)

Een Archeologisch Bureauonderzoek en
Inventariserend en Waarderend
Veldonderzoek (IVO-O)

Concept
Steekproefrapport 2018-12/05

Oldeholtpade, Hamersweg
(Gemeente Weststellingwerf, Fr.)

Een Archeologisch Bureauonderzoek en
Inventariserend en Waarderend
Veldonderzoek (IVO-O)
Concept
Steekproefrapport 2018-12/05

Oldeholtgade, Hamersweg
(Gemeente Weststellingwerf, Fr.)
Een Archeologisch Bureauonderzoek en
Inventariserend en Waarderend Veldonderzoek (IVO-O)

Een onderzoek in opdracht van
BügelHajema Adviseurs

Steekproefrapport 2018-12/05
ISSN 1871-269X
Status: **concept**

auteur: drs. R. Exaltus, senior KNA-prospector
(Actor registratienummer 92909010)
autorisatie: dr. J. Jelsma,
senior KNA-prospector & -archeoloog
(Actor registratienummer 35453178)

Goedgekeurd door de bevoegde overheid,
de gemeente Weststellingwerf
dhr./mevr. ....
d.d. ....

De Steekproef bv werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 4.0 en BRL SIKB 4000.
Dit onderzoek is uitgevoerd conform de protocollen 4002 en
4003

De Steekproef bv werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 4.0
Foto's en tekeningen zijn gemaakt door
De Steekproef, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, januari 2019

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of
openbaar gemaakt zonder bronvermelding.

De Steekproef bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor
eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de
adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

De Steekproef bv Archeologisch Onderzoeks- en
Adviesbureau, Hogeweg 3, 9801 TG Zuidhorn

telefoon	050 – 5779784
internet	www.desteekproef.nl
e-mail	info@desteekproef.nl
kvk	02067214

Inhoud

Samenvatting

Administratieve gegevens van het plangebied

1. Inleiding.....	1
• 1.1 Aanleiding en doel (KNA 4: LS01).....	1
• 1.2 Locatie (KNA 4: LS01, LS02).....	2
2. Bureauonderzoek (KNA 4: LS06).....	3
• 2.1 Bronnen.....	3
• 2.2 Fysische geografie (KNA 4: LS04).....	3
• 2.3 Archeologie (KNA 4: LS04).....	4
• 2.4 Historische geografie (KNA 4: LS03).....	5
• 2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 4: LS05).....	6
3. Veldonderzoek (KNA 4: VS05).....	8
• 3.1 Methoden en technieken (KNA 4: VS01).....	8
• 3.2 Resultaten veldwerk (KNA 4: VS02, VS03).....	8
4. Conclusies en advies (KNA 4: VS07).....	11

Gebruikte bronnen

Lijst van Figuren en Tabellen

Appendix I Archeologische periode-indeling

Appendix II Boorbeschrijvingen

Samenvatting

In opdracht van BügelHajema Adviseurs, vertegenwoordigd door de heer D. Terpstra, is een archeologisch onderzoek uitgevoerd op een perceel grenzend aan de Hamersweg, aan de noordrand van Oldeholtgade, gemeente Weststellingwerf, provincie Fryslân. De aanleiding voor het onderzoek is de geplande uitbreiding van het naastgelegen sportpark. Hiervoor benodigd graafwerk betekent een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden. Het doel van het onderzoek is om vast te stellen wat de kans is op dergelijke waarden. Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek verkennende fase en waarderende fase voor een in het plangebied aanwezige dobbe (IVO-O).

Het plangebied ligt in een deel van het dekzandlandschap dat aan het einde van het neolithicum in een veenmoeras veranderde. Na de veenontgining is het plangebied tot op de huidige dag als grasland in gebruik gebleven.

Vuursteevindplaatsen van jager-verzamelaars uit het laat-paleolithicum en het mesolithicum liggen vaak op relatief hoog gelegen delen van het dekzandlandschap in de nabijheid van water. Op het noordelijke deel van het plangebied ligt een laagte zonder randwal die in het verre verleden mogelijk een watervoerende laagte heeft gevormd. De omliggende delen van het plangebied liggen in dat geval in een zone met een hoge verwachting voor resten van bewoning uit de steentijd. De verwachting voor resten uit latere perioden is middelhoog of lager.

Om het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel te toetsen zijn in het plangebied vijftien boringen geplaatst. Uit de resultaten hiervan blijkt dat in de uiterste noordwesthoek van het plangebied en op het zuidelijke deel, oorspronkelijk podzolvorming heeft plaatsgevonden. Op het laaggelegen noordoostelijke deel van het gebied is vanaf ongeveer vijftig centimeter beneden het maaiveld een ongeveer tien centimeter dik pakket veen aangetroffen. De aanwezigheid van dit veenpakket hangt samen met de voormalige watervoerende laagte (dobbe) die hier ligt en die nog altijd het laagste deel vormt van het terrein.

Selectie-advies door senior KNA-prospector drs. R.P. Exaltus

De bodem op de voor menselijke bewoning meest kansrijke delen van het plangebied is zodanig sterk verstoord dat hier nauwelijks nog kans bestaat op behoudenswaardige archeologische sporen. Bovendien heeft een hier uitgevoerde oppervalktekartering geen relevante archeologische indicatoren opgeleverd. Om deze reden adviseren wij voor deze delen van het plangebied in elk geval geen nader archeologisch onderzoek. In de noordoosthoek van het plangebied is vanaf ongeveer een halve meter beneden het maaiveld plaatselijk nog een veenpakket aanwezig dat paleobotanische resten kan bevatten die samen kunnen hangen met bewoning in de steentijd. Resten van dergelijke bewoning zijn echter niet in de aangrenzende zones van het plangebied aangetroffen. Het gaat hierbij met name om de noordwestrand van het plangebied en het meest zuidelijke deel. In de nabijheid van de dobbe liggen verder geen bekende steentijdvindplaatsen die zouden kunnen samenhangen met de vulling van de dobbe. In verband hiermee, alsmede gezien de geringe dikte van het veenpakket in het plangebied, adviseren wij voor het plangebied geen archeologisch vervolgonderzoek.

Administratieve gegevens van het plangebied

Tabel 1: Oldeholtgade, Hamersweg: Administratieve gegevens

Provincie	Fryslân
Gemeente	Weststellingwerf
Plaats	Oldeholtgade
Toponiem	Hamersweg
Hoekcoördinaten plangebied	198.860/545.854, 198.955/545.891, 198.889/545.763, 199.013/545.863
Oppervlakte plangebied	Ongeveer 1,3 hectare
NAP-hoogte maaiveld	Tussen 0,7 en 1,8 meter boven NAP
Huidig grondgebruik	grasland
Soort onderzoek	bureauonderzoek & veldonderzoek verkennende en waarderende fase (dobbe)
Opdrachtgever	BügelHajema Adviseurs
Uitvoerder	De Steekproef, drs. R.P. Exaltus
Bevoegde overheid	Gemeente Weststellingwerf
Steekproef projectcode	2018-12/05
Onderzoeksmeldingsnummer	44566905100
Uitvoering veldwerk	03-01-2019
Maximale diepte onderzoek	2 meter
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed / DANS / Noordelijk Archeologische Depot Nuis/ DINO-loket (boorgegevens)

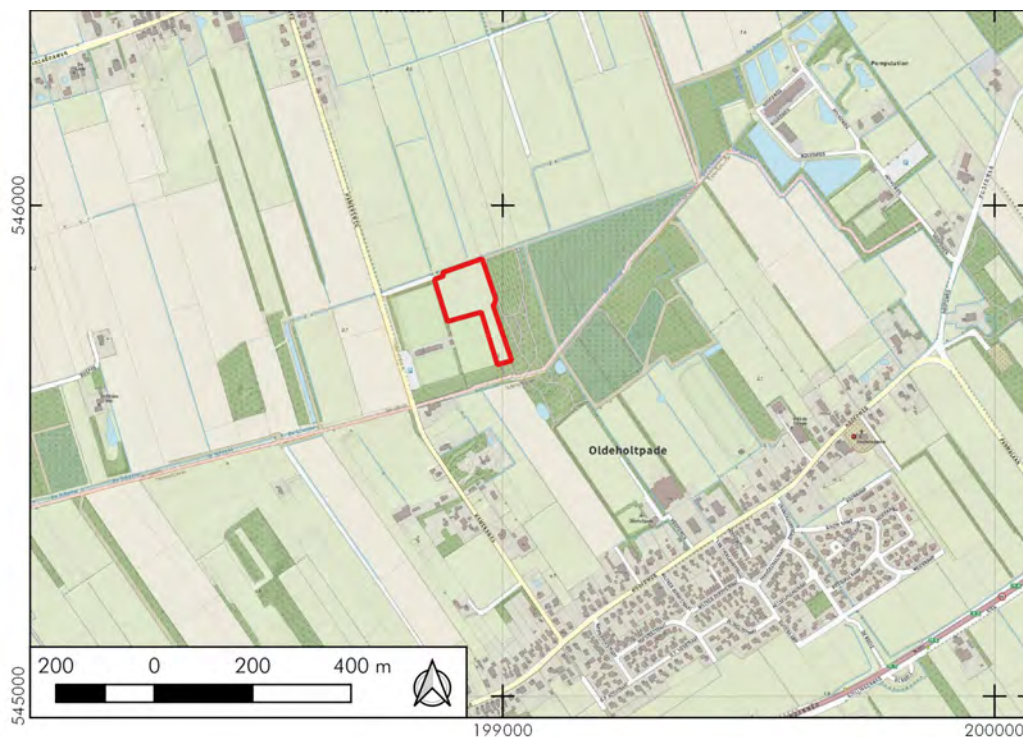
1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 4: LS01)

In opdracht van BügelHajema Adviseurs, vertegenwoordigd door de heer D. Terpstra, is een archeologisch onderzoek uitgevoerd op een perceel grenzend aan de Hamersweg, aan de noordrand van Oldeholtgade in de gemeente Weststellingwerf, provincie Fryslân (zie Figuur 1). De aanleiding voor het onderzoek is de geplande uitbreiding van het naastgelegen sportpark. Hiervoor benodigd graafwerk betekent een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden. Het doel van het onderzoek is om vast te stellen wat de kans is op dergelijke waarden.

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek verkennende fase en waarderende fase voor een in het plangebied aanwezige dobbe (IVO-O). Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst. Het doel van het veldonderzoek is het vaststellen van de opbouw en gaafheid van de bodem. Ook is gelet op archeologische indicatoren zoals aardewerk, metalen voorwerpen, bouw materiaal, bewerkt en verbrand bot, houtskool, etc.

Voor dit onderzoek is een KLIC-melding (nummer 18G604985) gedaan om na te gaan waar eventuele leidingen en kabels in de grond liggen en een daarmee gepaard gaande verstoringen in de grond te lokaliseren. Hieruit is gebleken dat alleen in de zuidwesthoek van het perceel verstoring door leidingen verwacht kan worden.

Figuur 1: Oldeholtgade, Hamersweg: Uitsnede van de topografische kaart. Het plangebied is rood omlijnd. Bron: opentopo.

1.2 Locatie (KNA 4: LS01, LS02)

Het plangebied ligt aan de noordrand van Oldeholtgade, ten noordoosten en oosten van sportpark Olpae (zie Figuur 1). Het terrein bestond ten tijde van het veldonderzoek uit grasland (zie Figuur 2).

Figuur 2: Oldeholtgade, Hamersweg: Foto van het plangebied genomen vanaf boorpunt 15 in noordelijke richting.

2. Bureauonderzoek (KNA 4: LS06)

2.1 Bronnen

Tijdens het bureauonderzoek is de bestaande relevante kennis van het plangebied verzameld. De gebruikte bronnen voor het onderzoek staan aan het eind van dit rapport. Eén van de bronnen is Archis3: het archeologisch registratie- en informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Deze databank is toegankelijk voor organisaties die werkzaam zijn in de archeologie. Het bevat een GIS-systeem waarin onder meer een archeologische kaart en aardkundige kaarten geraadpleegd kunnen worden.

2.2 Fysische geografie (KNA 4: LS04)

De diepere ondergrond van het plangebied bestaat uit keileem dat ongeveer 150.000 jaar geleden is ontstaan tijdens de voorlaatste ijstijd, het Saale-glaciaal. Tijdens dit glaciaal zijn pleistocene fluviatiele afzettingen door Scandinavisch landijs grotendeels vermalen en herafgezet als keileem. Tevens is grondmorene afgezet in de vorm van welvingen.

Tijdens een groot deel van de laatste ijstijd (het Weichselien) heerste in Nederland een poolklimaat. Door het ontbreken van begroeiing had de wind vrij spel en kon vanuit het Noordzeebekken dekzand worden afgezet. Dit dekzand behoort tot het Laagpakket van Wierden (Formatie van Bortel). Op de drogere delen van het dekzandlandschap zijn vaak podzolgronden ontstaan. Deze worden gekenmerkt door een uitspoelingslaag (lichtgrijze E-horizont) en een inspoelingslaag (bruine B-horizont). De B-horizont gaat vaak via een geelbruine overgangslaag (de BC-horizont) over in het niet door bodemvorming beïnvloede gele zand (de C-horizont). Het keileem- en dekzandlandschap helt sterk af in noordelijke en westelijke richting. Door de lage ligging hiervan is dit landschap in grote delen van Friesland overdekt geraakt met veen en klei. Deze afzettingen zijn ongeveer vanaf 10.000 jaar geleden gevormd nadat de laatste ijstijd overging in een relatief warme periode, het Holoceen. De temperatuurstijging had tot gevolg dat de ijskappen begonnen te smelten waardoor de zeespiegel steeg. Als gevolg van de snel stijgende zeespiegel en de slechte ontwatering van het landschap steeg de grondwaterspiegel en ontstonden grote moerassen en zoetwatermeren. Hier trad op grote schaal veenvorming op.

Volgens de geomorfologische kaart ligt bijna het gehele noordelijke deel van het plangebied in een laagte zonder randwal. Waarschijnlijk betreft het een voormalige, watervoerende laagte (dobbe). Deze laagte ligt in een gebied met grondmorenewelvingen met ten zuiden van het plangebied een stuwwal.

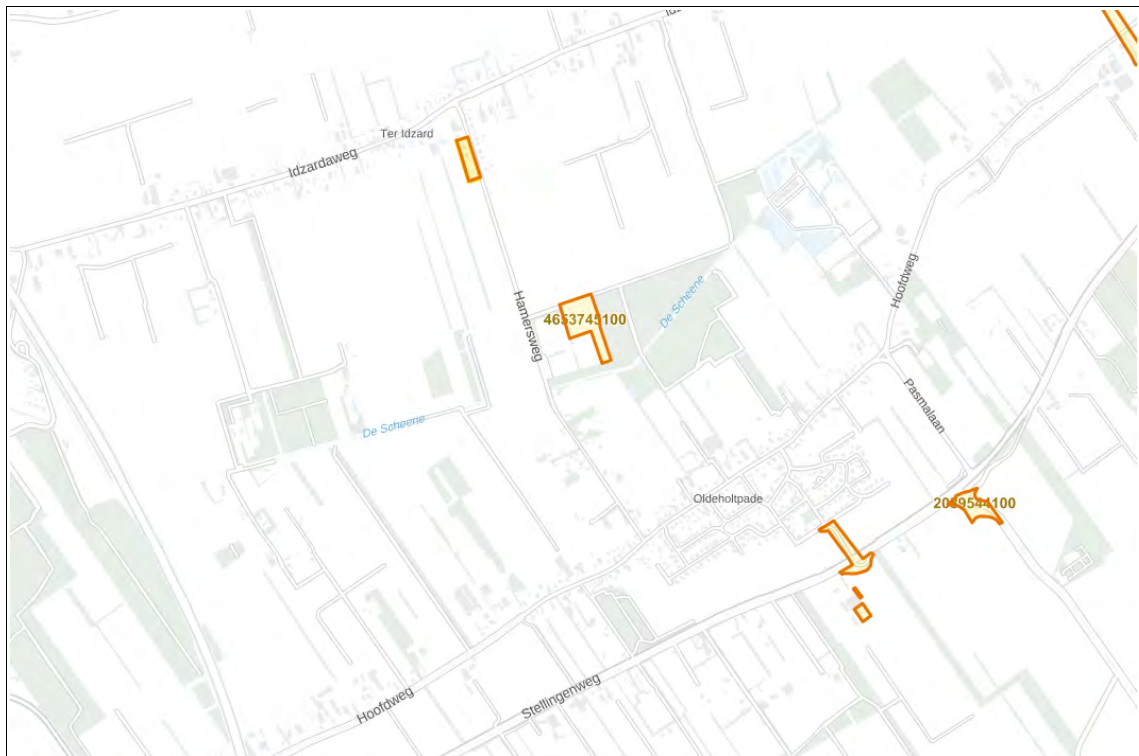
Volgens de bodemkaart zijn in het deel van het plangebied dat in de laagte zonder randwal ligt, laarpodzolgronden gevormd. Kenmerkend voor dit type bodem is een 30 tot 50 centimeter dik humusrijk bovendeck dat ten gevolge van menselijke beïnvloeding is ontstaan. Hieronder zijn doorgaans sporen van podzolvorming aanwezig zoals bodemhorizonten die gekenmerkt worden door de in- en/of uitspoeling van humus, aluminium en ijzer. Op het zuidelijke deel van het plangebied zijn volgens de bodemkaart veldpodzolgronden ontstaan.

2.3 Archeologie (KNA 4: LS04)

Op de archeologische verwachtingskaart en beleidsadvieskaart van de gemeente Weststellingwerf is op het noordelijke deel van het plangebied de ligging van een dobbe aangegeven met daar omheen een zone met een hoge verwachting voor resten uit de steentijd. Dergelijke resten bestaan uit vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars uit het laat-paleolithicum en het mesolithicum (zie Appendix I voor dateringen). Deze liggen vaak op relatief hoge delen van het dekzandlandschap in de nabijheid van water. Het betreffende deel van het plangebied ligt aan de rand van de voormalige watervoerende laagte en daarmee ook in een dergelijke gradiëntzone. Om deze reden moet in het plangebied rekening worden gehouden met resten van nederzettingen van jagers-verzamelaars uit de steentijd.

Later, in het neolithicum wanneer een sedentair bestaan in de plaats komt van een nomadisch levenswijze, verkiest men vooral de hoogste delen van het dekzandlandschap. Deze nederzittingskeuze blijft tot in de vroege middeleeuwen bestaan. Het plangebied ligt ten opzichte van zuidelijker gelegen delen van het dekzandlandschap relatief laag en is bovendien in de late steentijd overgroeid geraakt met veen. In de late middeleeuwen en de nieuwe tijd zijn de nederzettingen met name gesticht langs doorgangswegen, op kruispunten van wegen en aan de overgangen van rivieren.

Volgens het archeologisch informatiesysteem Archis (zie Figuur 3) liggen in of direct nabij het plangebied geen bekende archeologische vindplaatsen.

Figuur 3: Oldeholtgade, Hamersweg: Archeologische kaart van de omgeving van het plangebied. Het plangebied heeft zaaknummer 4653745100. Bron: Archis3.

2.4 Historische geografie (KNA 4: LS03)

Figuur 4 toont uitsneden uit topografische kaarten uit 1964 en 1997. De kaart uit 1964 toont het duidelijkst de oorspronkelijke situatie op en rond het plangebied. Tevens is hierop de laagte aangegeven die op het noordelijke deel van het plangebied aanwezig is. Op deze kaart is te zien dat het plangebied aan het zuidelijke uiteinde ligt van een noordwest-zuidoost gericht graslandperceel dat kenmerkend is voor veenontginning. Ten westen van het plangebied stond een houtwal en ten oosten lag een bosperceel. Ten zuiden van het plangebied liep afwateringskanaal De Scheene. De Scheene vormt van oudsher de grens tussen twee ontginningszones. Deze gegevens komen nagenoeg overeen met die op de hier niet afgebeelde kaart van Eekhoff uit omstreeks 1780. Op de topografische kaart uit 1997 zijn naast het plangebied inmiddels sportvelden aanwezig. De schene is terzelfdertijd omgelegd en loopt sindsdien ten noorden en ten oosten van het plangebied langs. Het plangebied zelf is tot op de huidige dag in gebruik gebleven als grasland.

Figuur 4: Oldeholt pade, Hamersweg: Uitsneden van de topografische kaarten uit 1964 (boven) en 1997 (onder). Het plangebied is rood omlijnd. Bron: www.topotijdreis.nl.

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 4: LS05)

Voorafgaand aan de vernatting en veenvorming is het plangebied tijdens de steentijd mogelijk geschikt geweest voor menselijke bewoning. Uit die tijd kunnen onder meer bewerkt vuursteen en houtskool gevonden worden in de top van het pleistocene zand. Tijdens de late prehistorie lijkt het plangebied een minder geschikte vestigingsplek te zijn geweest door de overgroeiing met veen. Van eventuele middeleeuwse bewoning kunnen onder meer scherven aardewerk en puin gevonden worden. De belangrijkste bodemversturende factor lijkt beakkering te zijn.

Volgens de *Friese Archeologische MonumentenKaart Extra* (Famke) geldt voor archeologische resten uit de periode ijzertijd – middeleeuwen het advies: karterend onderzoek 3. In deze gebieden kunnen vroeg en vol-middeleeuwse veenontginningen aanwezig zijn met mogelijke huisterpjes. Ook de wat oudere boerderijen kunnen archeologische sporen of resten afdekken, hoewel de veengronden eromheen al afgegraven zijn. De provincie beveelt aan om bij ingrepen van meer 5000m² een historisch en karterend onderzoek te verrichten, waarbij speciale aandacht moet worden besteed aan eventuele Romeinse sporen en/of vroeg-middeleeuwse ontginningen. Mochten er, als gevolg van het karterend archeologisch onderzoek, een of meerdere vindplaatsen worden aangetroffen, dan zal uit nader (waarderend) onderzoek moeten blijken hoe waardevol deze vindplaatsen zijn.

Voor resten uit de steentijd moet een *Quickscan* worden uitgevoerd. Dit is het geval in gebieden waarvan wordt vermoed dat eventuele aanwezige archeologische resten al ernstig verstoord zijn. De provincie beveelt voor dergelijke gebieden aan om bij ingrepen van meer dan 5000 vierkante meter een *Quickscan* in de vorm van een extensief booronderzoek uit te voeren om te bepalen of het steentijd bodemarchief intact is. Bij een intact bodemarchief kan dan over worden gegaan op een *Karterend Onderzoek 2* (6 boringen per hectare). Tevens dient te worden nagegaan of er bekende vuursteenvindplaatsen en dobben in het gebied aanwezig zijn. Deze locaties moeten dan vervolgens door middel van een archeologisch onderzoek worden gewaardeerd. Dobben (pingoruïnes en soms ook vennen) en de directe omgeving daarvan kunnen namelijk belangrijke archeologische en paleobotanische resten bevatten. Echter, niet alle dobben zijn pingoruïnes of vennen. Bovendien waren niet alle pingoruïnes of vennen en/of hun nabije omgeving in vroeger tijden bewoond. De provincie beveelt daarom aan om bij ingrepen van meer dan 500 vierkante meter deze dobben te laten onderzoeken door middel van een archeologisch waarderend onderzoek. Dit waarderend onderzoek kan inzicht geven in de aard van de dobbe en de behoudenswaardigheid van eventueel aangetroffen archeologische resten. Op basis van de resultaten en aanbevelingen van het uitgevoerde onderzoek kunnen dan eventueel maatregelen genomen worden om de dobbe te behouden of de ingrepen in de dobbe of directe omgeving archeologisch te laten begeleiden.

Figuur 5: Oldeholtgade, Hamersweg: Uitsnede van de archeologische verwachtingskaart en beleidsadvieskaart gemeente Weststellingwerf. Het plangebied is hierop rood omlijnd. De paarse vlek geeft de dobbe aan.

Tabel 2: Oldeholtgade, Hamersweg: Specificatie archeologische verwachting.

datering:	steentijd	steentijd tot nieuwe tijd
complextype:	nederzetting	dobbe
omvang:	vanaf enkele vierkante meters	honderden vierkante meters
diepteligging:	in de top van het zand	onder verstoorde toplaag
gaafheid en conservering:	onbekend	onbekend
locatie:	zandkoppen	noordelijke deel van het terrein
uiterlijke kenmerken:	bewerkt vuursteen, houtskool	vulling met organische resten
mogelijke verstoringen:	verspoeling veenmoeras, vervening	vervening

3. Veldonderzoek (KNA 4: VS05)

3.1 Methoden en technieken (KNA 4: VS01)

Het veldwerk is uitgevoerd op 3 januari 2019. In het plangebied zijn vijftien boringen uitgevoerd. Negen hiervan (boringen 1, 3, 5, 7, 10, 12, 13, 14, 15), staan in een verkennend boornetwerk met telkens vijftig meter afstand tussen de boringen en veertig meter afstand tussen de boorraaien. Ter plaatse van de dobbe is het booronderzoek verdicht met zes extra, tussenliggende boringen om de dobbe te waarderen. Hierdoor zijn twee kruislings over de vermeende dobbe geplaatste boorraaien ontstaan met tekens 25 meter afstand tussen de boringen. De ligging van de boorpunten is afgebeeld in Figuur 6. De resultaten van het booronderzoek zijn afgebeeld als boorprofielen in Figuur 8 en beschreven in Appendix II.

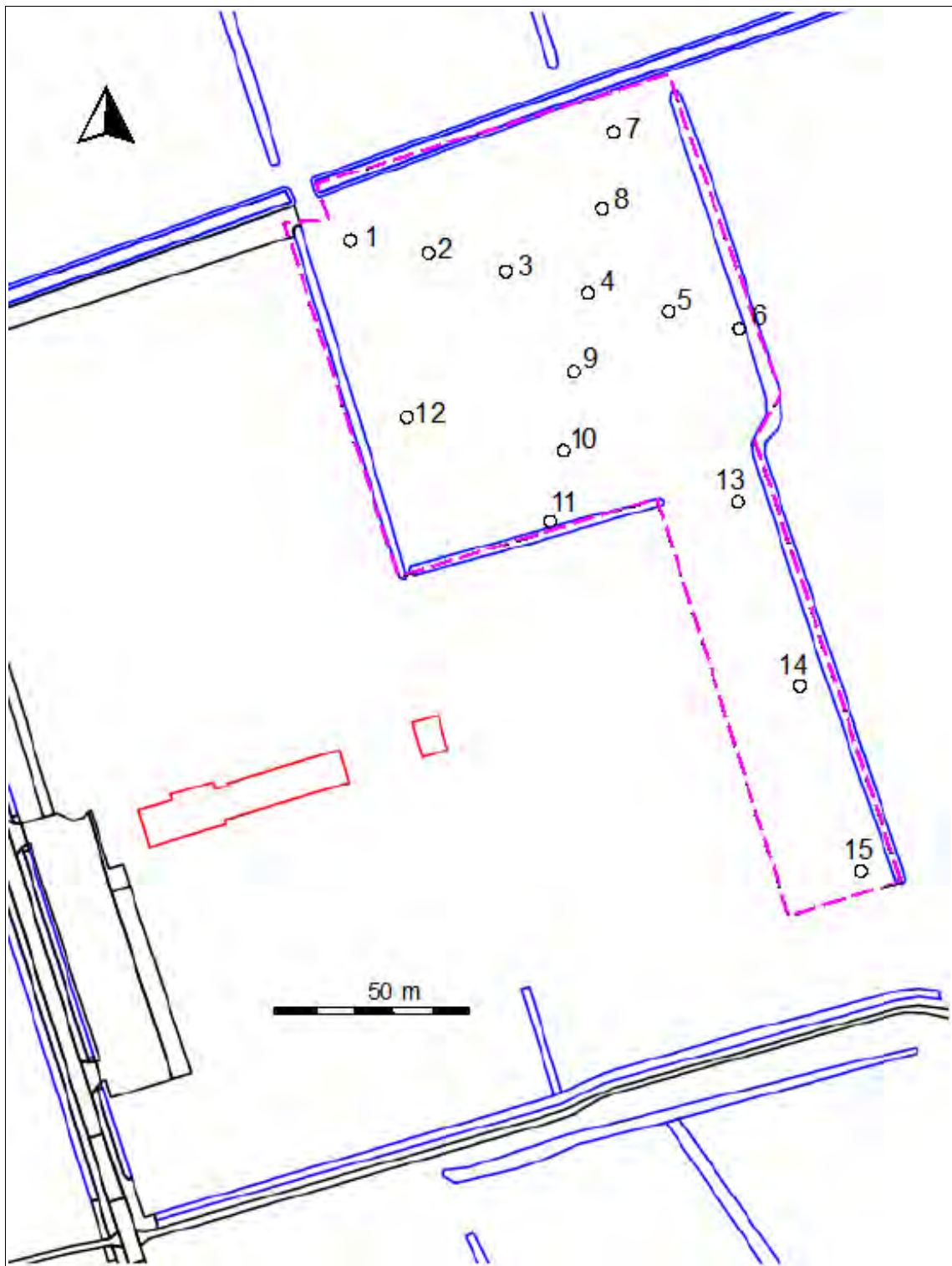
De boringen zijn uitgevoerd met een zandguts met een diameter van twee centimeter. De boordiepte varieert van 0,8 tot 1,1 meter. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB). De hoogtes zijn bepaald met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland 3. Door de begroeiing met gras was op het grootste deel van het plangebied geen veldkartering mogelijk. Op het zuidelijke deel van het plangebied ontbrak plaatselijk echter de begroeiing en heerste daardoor een goede vondstzichtbaarheid (zie Figuur 2). Hier is om deze reden een oppervlaktekartering uitgevoerd.

3.2 Resultaten veldwerk (KNA 4: VS02, VS03)

Bovenin de boringen is een humusrijk zandpakket aangetroffen van dertig tot zestig centimeter dikte. Deze toplaag is in de boringen 3, 4, 5, 7 tot en met 11 en 13, moerig. In de boringen 2, 6 en 12 gaat dit pakket direct over in het schone, lichtgele zand van de C-horizont. In de boringen 1, 14 en 15 is tussen de ongeveer veertig centimeter dikke toplaag en de C-horizont een ongeveer vijftien centimeter dikke BC-horizont aangetroffen. Hieruit blijkt dat op het meest noordwestelijke deel van het plangebied en op het meest zuidelijke deel, oorspronkelijk podzolbodems zijn gevormd.

In de boringen 3, 8, 9, 10, 11 en 13 is onder de moerige toplaag een dun pakket matig tot sterk veraard veen aangetroffen (zie Figuur 7). Het lijkt hier om een natuurlijk veenpakket te gaan van ongeveer vijftien centimeter dikte. Onder dit veen is dekzand aangetroffen waarvan de top is vernat en doorworteld in de beginfase van de veenvorming.

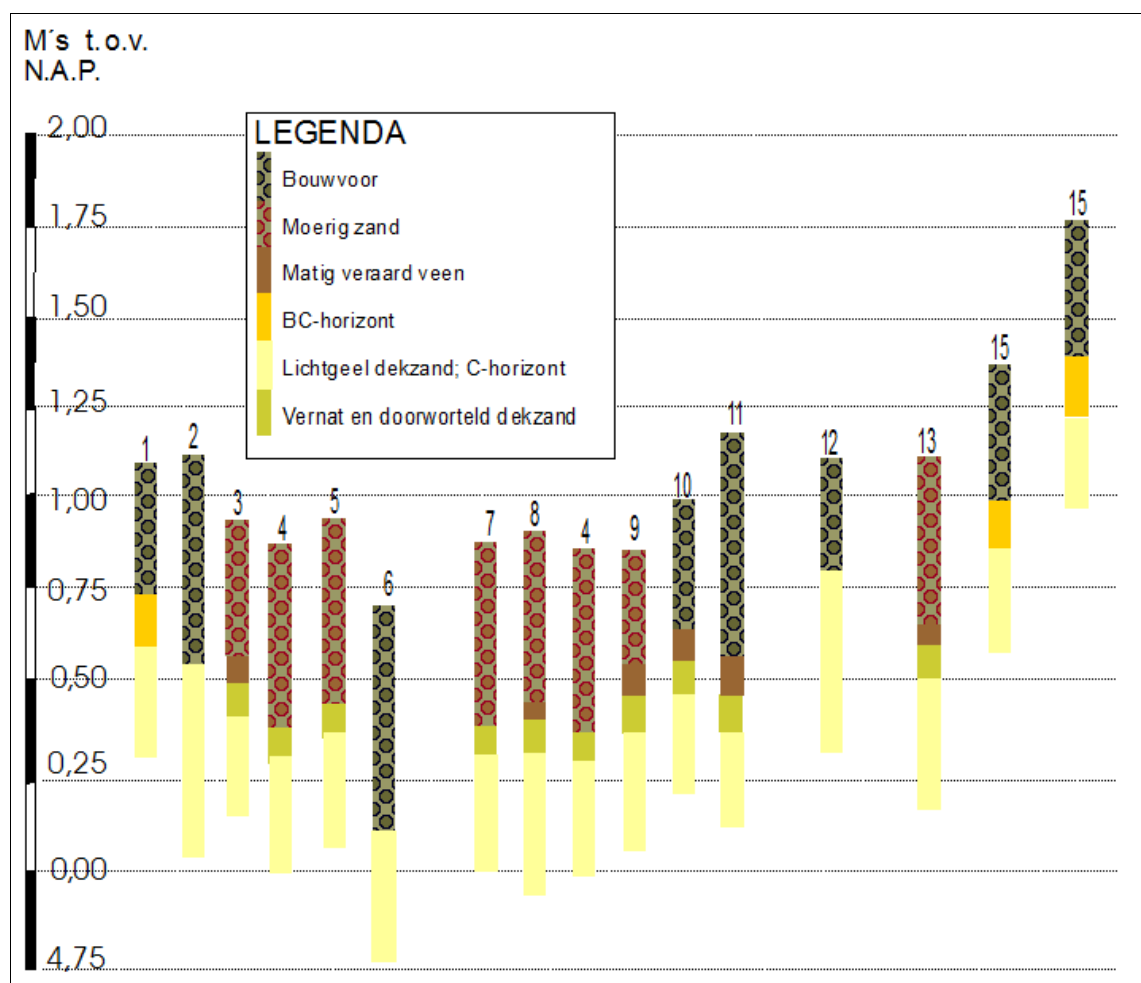
In de boringen 4, 5 en 7 is de toplaag welliswaar moerig maar ontbreekt het veenpakket. Dit is waarschijnlijk door ontginningswerkzaamheden volledig in de bouwvoor opgenomen (die hierdoor moerig is). Dat dit veen oorspronkelijk wel aanwezig zal zijn geweest, blijkt uit de aanwezigheid van een vernatte en doorwortelde dekzandtop onder de moerige toplaag. Het deel van het plangebied waarop veen is waargenomen valt samen met de zone waar een dobbe verwacht wordt. Dit deel ligt ook duidelijk het laagst. Van het deel van het plangebied ten zuiden van de laagte waarin veen is aangetroffen, is in verband met de podzolvorming die hier heeft plaatsgevonden, het oppervlak gekarteerd. Hierbij zijn geen relevante archeologische indicatoren aangetroffen.

Figuur 6: Oldeholtgade, Hamersweg: De genummerde punten zijn de locaties van de boringen. Bron ondergrond: Klic.

Figuur 7: Oldeholtgade, Hamersweg: Het veenlaagje zoals dat in diverse boringen is aangetroffen.

Figuur 8: Oldeholtgade, Hamersweg: De resultaten van het booronderzoek in de vorm van boorprofielen.

4. Conclusies en advies (KNA 4: VS07)

Belangrijkste resultaten

Het plangebied ligt in een deel van het dekzandlandschap dat aan het einde van het neolithicum in een veenmoeras veranderde. Na de veenontginning is het plangebied tot op de huidige dag als grasland in gebruik gebleven.

Vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars uit het laat-paleolithicum en het mesolithicum liggen vaak op relatief hoog gelegen delen van het dekzandlandschap in de nabijheid van water. Op het noordelijke deel van het plangebied ligt een laagte zonder randwal die in het verre verleden mogelijk een watervoerende laagte heeft gevormd. De omliggende delen van het plangebied liggen in dat geval in een zone met een hoge verwachting voor resten van bewoning uit de steentijd. De verwachting voor resten uit latere perioden is middelhoog of lager.

Om het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel te toetsen zijn in het plangebied vijftien boringen geplaatst. Uit de resultaten hiervan blijkt dat in de uiterste noordwesthoek van het plangebied en op het zuidelijke deel, oorspronkelijk podzolvorming heeft plaatsgevonden. Op het laaggelegen noordoostelijke deel van het gebied is vanaf ongeveer vijftig centimeter beneden het maaiveld een ongeveer tien centimeter dik pakket veen aangetroffen. De aanwezigheid van dit veenpakket hangt samen met de voormalige watervoerende laagte (dobbe) die hier ligt en die nog altijd het laagste deel vormt van het terrein.

Selectie-advies door senior KNA-prospector drs. R.P. Exaltus

De bodem op de voor menselijke bewoning meest kansrijke delen van het plangebied is zodanig sterk verstoord dat hier nauwelijks nog kans bestaat op behoudenswaardige archeologische sporen. Bovendien heeft een hier uitgevoerde oppervalktekartering geen relevante archeologische indicatoren opgeleverd. Om deze reden adviseren wij voor deze delen van het plangebied in elk geval geen nader archeologisch onderzoek. In de noordoosthoek van het plangebied is vanaf ongeveer een halve meter beneden het maaiveld plaatselijk nog een veenpakket aanwezig dat paleobotanische resten kan bevatten die samen kunnen hangen met bewoning in de steentijd. Resten van dergelijke bewoning zijn echter niet in de aangrenzende zones van het plangebied aangetroffen. Het gaat hierbij met name om de noordwestrand van het plangebied en het meest zuidelijke deel. In de nabijheid van de dobbe liggen verder geen bekende steentijdvindplaatsen die zouden kunnen samenhangen met de vulling van de dobbe. In verband hiermee, alsmede gezien de geringe dikte van het veenpakket in het plangebied, adviseren wij voor het plangebied geen archeologisch vervolgonderzoek.

In alle gevallen geldt dat indien bij toekomstig graafwerk toch archeologische grondsporen worden aangetroffen en/of vondsten worden gedaan, hiervan direct melding dient te worden gemaakt conform de Erfgoedwet 2015, artikel 5.10 & 5.11. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Weststellingwerf.

Gebruikte bronnen

AHN-Viewer. www.AHN.nl. Actueel Hoogtebestand Nederland. Rijkswaterstaat, Adviesdienst Geo-informatie en ICT.

ARCHIS 3. www.zoeken.cultureelerfgoed.nl.

Bosch, J.H.A. *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1*. Deltares-rapport 2008-U-R0881/A. 29 september 2008.

Friese Archeologische MonumentenKaart Extra (FAMKE).

Hisgis, Historisch Geografisch Informatiesysteem. www.hisgis.nl Fryske Akademy.

Jongmans, A.G., M.W. van den Berg, M.P.W. Sonneveld, G.J.W.C. Peek, en R.M. van den Berg van Saparoea. 2013. *Landschappen van Nederland: Geologie, bodem en landgebruik*. Wageningen: Academic Publishers.

Kadata via www.kadaster.nl. Topografische Kaart 1:25.000 van Topografische Dienst Kadaster, Emmen 2017.

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 4. www.SIKB.nl. Centraal College van Deskundigen Archeologie, 7 juni 2016.

Mennens, A. 2014. *Nota Archeologie Gemeente Ooststellingwerf*. Werkgroep Archeologie Fryslân, A. Mennens. 16 december 2014.

STIBOKA. 1971. *Bodemkaart van Nederland: Schaal 1: 50.000: Toelichting bij kaartblad 11 Oost Heerenveen*. Plus bijbehorend kaartblad. Wageningen: Stichting voor Bodemkartering.

www.topotijdreis.nl.

Vos, P. & S. de Vries. *Paleogeografische Kaarten van Nederland, tweede generatie (versie 2.0)*. Deltares, Utrecht 2013. Op 11 april 2014 gedownload van www.archeologieinnederland.nl.

Lijst van Figuren en Tabellen

Figuren

- 1 Topografische kaart
- 2 Foto plangebied
- 3 Archeologische kaart
- 4 Topografische kaarten 1964 en 1997
- 5 Archeologische verwachtingskaart en beleidsadvieskaart
- 6 Boorpuntenkaart
- 7 Foto van het aangetroffen veenlaagje
- 8 De resultaten van het booronderzoek in de vorm van boorprofielen

Tabellen

- 1 Administratieve gegevens
- 2 Specificatie archeologische verwachting

Appendix I: Archeologische periode-indeling

paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP – 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP – 8.800 vC	romeinse tijd:	
		romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
		romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
neolithicum:		romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC		
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	middeleeuwen:	
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
bronstijd:		middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC		
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	nieuwe tijd:	
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd vroeg:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd midden:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd laat:	1.850 – heden
Pleistoceen:	2,5 miljoen - 10.000 BP		
Elsterien	475.000 - 410.000 BP	vC.: voor Christus	
Saalien	200.000 - 130.000 BP	nC: na Christus	
Weichselien	116.000 - 10.000 BP	BP: Before Present; Present = 1950	
Holoceen:	10.000 BP - heden		

Algemeen

Steentijd (tot 2000 vC)

De steentijd is opgedeeld in het paleolithicum, mesolithicum en neolithicum. Het paleolithicum (oude steentijd) wordt vooral gekenmerkt door de ijstijden. Na het laat-paleolithicum verbetert het klimaat. Vindplaatsen uit het late paleolithicum zijn vooral te herkennen aan concentraties vondstmateriaal (bewerkt en/of verbrand vuursteen, houtskool) met weinig en moeilijk te herkennen grondsporen zoals kuilen, paalgaten en houtskoolconcentraties die mogelijk wijzen op haardplaatsen.

Vondsten uit het mesolithicum of midden steentijd, gekenmerkt door sporen en vondsten van rondtrekkende jagers en verzamelaars, bestaan voornamelijk uit bewerkt vuursteen, verbrande hazelnootdoppen en houtskoolfragmenten. Mesolithische grondsporen zijn vooral oppervlakte-haarden en haardkuilen. In een natte omgeving kunnen ook werktuigen van gewei of hout bewaard zijn gebleven. Voorbeelden hiervan zijn geweibijlen, bogen, visfuisen, etc.

In het neolithicum (nieuwe steentijd) werden dieren gehouden en in het neolithicum werd eveneens akkerbouw bedreven. Grondsporen uit deze periode kunnen bestaan uit paalgaten van bijvoorbeeld boerderijen, resten van beschoeiingen, greppels, (afval)kuilen en haardplaatsen. Aardewerk komt in deze tijd voor, evenals bewerkt (vuur)steen en geslepen bijlen.

Metaaltijden (2000-12 vC)

In de bronstijd en ijzertijd kwam bemesting en wisselbouw binnen de akkerbouw voor.

Sporen uit de bronstijd en ijzertijd kunnen bestaan uit kuilen, paalgaten van boerderij-plattegronden, bijgebouwen of spiekers, waterkuilen of -putten, erf- of akkerafscheidingen en sporen van akkerbewerking zoals de kruiselings getrokken voren van een eergetouw. Houtskool kan duiden op de aanwezigheid van haarden voor voedselbereiding of het bakken van aardewerk. Ook kunnen er restanten gevonden worden die duiden op metaalbewerking, zoals stukken ovenwand, brons- of ijzerslakken, sintels, mallen, smeltkroezen, metaal bedoeld voor omsmelten, etc. Vondsten kunnen verder bestaan uit bijvoorbeeld metalen voorwerpen of voorwerpen van aardewerk zoals vaatwerk, maar ook slingerkogels, rammelaars, spinklosjes en weefgewichten.

Romeinse tijd (12 vC-450 nC)

In de romeinse tijd vormde de Rijn de noordelijke grens van het romeinse rijk. Langs deze grens, de *limes*, werden grensposten, nederzettingen en wegen gebouwd. In het noorden van Nederland zijn ook romeinse vondsten gedaan, maar dit zijn voornamelijk losse vondsten als romeinse munten, mantelspelden en scherven romeins aardewerk.

Middeleeuwen en nieuwe tijd (450 nC-heden)

Na een afname in de bevolkingsdichtheid aan het einde van de romeinse tijd en de periode erna, steeg deze weer in het begin van de middeleeuwen. Vondsten uit de middeleeuwen en later bestaan voornamelijk uit scherven aardewerk, waaronder import aardewerk, munten en metalen voorwerpen (zoals mantelspelden, spijkers), resten van aardewerkproductie, metaalbewerking, wolbewerking etc. Belangrijke gebouwen (bijvoorbeeld kerken en borgen) werden van baksteen / kloostermoppen gebouwd.

Appendix II Boorbeschrijvingen

Boorbeschrijving volgens ASB 5.2																				
Boor Nr	Coördinaten	LDO	Lithologie						Kleur				Overige kenmerken							AIS
			GD	B K	BS	BZ	B V	B H	HK	TK	IK	VLK	CO	PLH	VS	S S T	BHN	BI	GI	
1	198.845	36	Z					3	BR									BOV		
	545.107	52	Z						OR	GE							BHBC		DEZ	
		80	Z		1				GE		LI						BHC		DEZ	
2	198.896	57	Z					3	BR									BOV		
	545.840	100	Z		1				GE		LI						BHC		DEZ	
3	198.914	38	Z					3	BR	ZW				1				BOV		
	545.806	44	V						RO	BR				3						
		55	Z					1	GR	BR	LI			DW					DEZ	
		80	Z		1				GE		LI						BHC		DEZ	
4	198.934	50	Z					3	BR	ZW				1				BOV		
	545.833	57	Z					1	GR	BR	LI			DW					DEZ	
		85	Z		1				GE		LI						BHC		DEZ	
5	198.956	48	Z					3	BR	ZW				1				BOV		
	545.825	57	Z					1	GR	BR	LI			DW					DEZ	
		90	Z		1				GE		LI						BHC		DEZ	
6	198.977	63	Z					3	BR									BOV		
	545.819	95	Z		1				GE		LI						BHC		DEZ	
7	198.940	52	Z					3	BR	ZW				1				BOV		
	545.872	58	Z					1	GR	BR	LI			DW					DEZ	
		90	Z		1				GE		LI						BHC		DEZ	
8	198.938	45	Z					3	BR	ZW				1				BOV		
	545.852	52	V						RO	BR				3						
		63	Z					1	GR	BR	LI			DW					DEZ	
		90	Z		1				GE		LI						BHC		DEZ	
9	198.931	32	Z					3	BR	ZW				1				BOV		
	545.813	44	V						RO	BR				3						
		49	Z					1	GR	BR	LI			DW					DEZ	
		80	Z		1				GE		LI						BHC		DEZ	
10	198.928	35	Z					3	BR	ZW				1				BOV		
	545.792	42	V						RO	BR				3						
		53	Z					1	GR	BR	LI			DW					DEZ	
		90	Z		1				GE		LI						BHC		DEZ	
11	198.924	60	Z					3	BR	ZW				1				BOV		
	545.774	68	V						RO	BR				3						
		79	Z					1	GR	BR	LI			DW					DEZ	
		110	Z		1				GE		LI						BHC		DEZ	
12	198.887	32	Z					3	BR									BOV		
	545.803	80	Z		1				GE		LI						BHC		DEZ	
13	198.972	44	Z					3	BR	ZW				1				BOV		
	545.777	52	V						RO	BR				3						
		60	Z					1	GR	BR	LI			DW					DEZ	
		100	Z		1				GE		LI						BHC		DEZ	
14	198.984	36	Z					3	BR									BOV		
	545.729	52	Z						OR	GE							BHBC		DEZ	
		80	Z		1				GE		LI						BHC		DEZ	
15	199.003	38	Z					3	BR									BOV		
	545.682	55	Z						OR	GE							BHBC		DEZ	
		80	Z		1				GE		LI						BHC		DEZ	

Betekenis van de afkortingen:

LDO – Onderzijde boortraject

Lithologie:

GD – Onverharde sedimenten: G = grind, K = klei, L = leem, V = veen en Z = zand

Bijmengsels: BK = bijmengsel klei, BS = bijmengsel silt, BZ = bijmengsel zand, BV = bijmengsel veen, BH = bijmengsel humus. Betekenis toegevoegde cijfers: 1 = zwak, 2 = matig, 3 = sterk en 4 = uiterst.

Kleur:

HK = hoofdkleur, BL = blauw, BR = bruin, GE = geel, GN = groen, GR = grijs, OL = olijf, OR = oranje, PA = paars, RO = rood, RZ = roze, WI = wit, ZW = zwart.

TK = Tweede kleur (kleurafkortingen als boven).

IK = Intensiteit kleur: LI = licht en DO = donker

VLK = Vlekken (V): 2^e en 3^e letter is kleurafkorting als boven, 1 = weinig, 2 = matig, 3 = veel

Overige kenmerken:

CO = Consistentie (C): ZSL-zeer slap, SLA-slap, MSL-matig slap, MST-matig stevig, STV-stevig

PLH = plantenresten (PL0 = geen, PL1 = spoor, PL2 = weinig, PL3 = veel); DW = doorworteld

VS = veensoorten

SST = Sedimentaire structuren; VB is veenbrokken

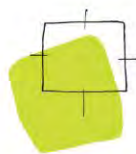
BHN = Bodemhorizont; BHC = C-horizont, BHBC = BC-horizont

BI = Bodemkundige interpretaties; BOV = bouwvoor, ROG = rommelig, VRG = vergraven

GI = Geologische interpretaties; DEZ = dekzand, KZ = keizand

AIS = Archeologische indicatoren; P = puin, Gl = glas, St = (zand)steen

Bijlage 2. Ecologisch onderzoek

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Ecologische inventarisatie Uitbreiding sportpark Olpae

Opdrachtgever: VV Oldeholtpade

projectnummer: 267.62.50.01.00

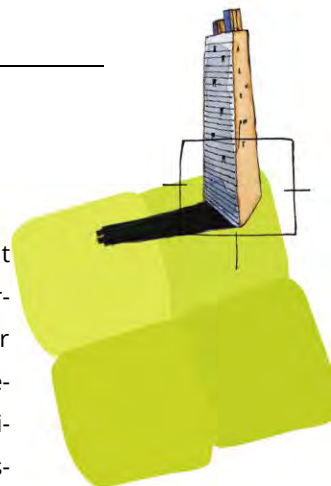
Onderwerp: Ecologische inventarisatie Uitbreiding sportpark Olpae

Datum: 13-12-2018

Inleiding

KADER

VV Oldeholtpade is voornemens om het sportpark aan de Hamerweg 16 te Oldeholtpade uit te breiden. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het projectgebied ten behoeve van de inventarisatie op 3 december 2018 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: half bewolkt, circa 13°C, droog en een matige wind.

PROJECTGEBIED

Het projectgebied is gelegen in het landelijk gebied van Oldeholtpade en bestaat uit grasland, opgaande begroeiing en watergangen. De watergangen zijn aan alle kanten van het projectgebied te vinden, al loopt de watergang aan de westkant maar langs de helft van het perceel. De watergang aan de noordzijde valt echter buiten het projectgebied. Een houtsingel is op de grens van het projectgebied en het huidige hoofdveld en de noordelijke zijde van het huidige bijveld aanwezig. Langs een klein deel van de zuidzijde en langs de oostzijde grenst bos. Ten zuiden en westen van het projectgebied grenzen sportvelden van V.V. Oldeholtpade. Bebouwing ontbreekt in het projectgebied.

De ontwikkelingen bestaan uit de realisatie van twee sportvelden met bijbehorende verlichting. Hiervoor zullen de watergang en houtsingel aan de noordzijde van het huidige bijveld worden verwijderd. De overige watergangen en de houtsingel aan de westzijde blijven behouden.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Impressie van het projectgebied, aan de linkerkzijde de watergang en de houtsingel aan de noordzijde van het huidige bijveld (3 december 2018).

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Deze betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna² (NDFF) via Quickscanhulp.nl³ (© NDFF - quickscanhulp.nl 07-12-2018 08:50:09) blijkt dat binnen een straal van een kilometer rond het projectgebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het gaat voornamelijk om amfibieën, ongewervelden, zoogdieren en vogels met jaarrond beschermde nesten. Op basis van het veldbezoek blijkt echter dat het projectgebied een beperkte natuurwaarde kent.

Het grasland bestaat hoofdzakelijk uit Engels raaigras. Beide houtsingels bestaan onder andere uit de plantensoorten hondsdrif, braamstruweel, hulst, ruwe berk, zachte berk en zomereik. De aangetroffen soorten duiden op voedselrijke omstandigheden.

Beschermde plantensoorten zijn niet bekend uit de directe omgeving van het projectgebied en zijn tijdens het veldbezoek ook niet aangetroffen. Gezien de terreingesteldheid en voedselrijkdom worden beschermde plantensoorten niet in het projectgebied verwacht.

In de bomen in en direct rond het projectgebied zijn geen holtes of scheuren aangetroffen die kunnen leiden tot vleermuisverblijfplaatsen. Daarnaast ontbreekt bebouwing waar vleermuizen een verblijfplaats kunnen hebben. Wel vormt het projectgebied mogelijk een klein onderdeel van het foeraargebied van vleermuizen, zoals gewone en ruige dwergvleermuis (Quickscanhulp.nl).

De houtsingels en bosranden vormen onderdeel van een doorgaande structuur van opgaande begroeiing, waardoor ze onderdeel kunnen zijn van een vliegroute van vleermuizen.

In een van de bomen in de te verwijderen houtsingel is een nest, van vermoedelijk houtduif, aangetroffen. Nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen in de bomen in en direct om het projectgebied. In het projectgebied zijn tijdens het veldbezoek eveneens geen waarnemingen, zoals braakballen of prooi-resten, gedaan die duiden op verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten. Het zeer intensief beheerde grasland vormt ook geen hoogwaardig foeraargebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd en ransuil (Quickscanhulp.nl).

In het plangebied kunnen een aantal algemene vogelsoorten broeden, zoals merel, heggemus, vink en winterkoning. Nesten van deze soorten zijn niet jaarrond beschermd.

---

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens: de Gegevensautoriteit Natuur heeft vastgesteld dat ze kloppen. Informatie is te vinden op www.natuurloket.nl.

³ Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFF wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het projectgebied kan voorkomen. Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten in relatie tot het projectgebied zijn aangetroffen. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt, de Gegevensautoriteit Natuur staat hiervoor in.

Het projectgebied biedt geschikt leefgebied voor een aantal algemene grondgebonden zoogdiersoorten, zoals bosmuis en ree (Quickscanhulp.nl). Zo zijn sporen van ree op en in de directe omgeving van het projectgebied waargenomen. Voor de te verwachten algemene soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Uit de directe omgeving van het projectgebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde das, eekhoorn, steenmarter en otter bekend (Quickscanhulp.nl). Mogelijk zijn oude loopsporen van das waargenomen in het projectgebied. Het plangebied vormt geen hoogwaardig foerageergebied voor deze soort. Van de overige genoemde en andere niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdieren geldt dat tijdens het veldbezoek geen waarnemingen zijn gedaan die duiden op de aanwezigheid van niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdieren. Steenmarter en eekhoorn zouden het projectgebied incidenteel als foerageergebied kunnen gebruiken. Geschikt leefgebied voor otter en andere niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdieren ontbreekt in het projectgebied.

De watergangen in het projectgebied vormen mogelijk leefgebied voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (Quickscanhulp.nl). Heikikker en poelkikker zijn niet-vrijgestelde amfibieënsoort die binnen een kilometer van het projectgebied bekend zijn (Quickscanhulp.nl). Beide soorten zijn voor de voortplanting afhankelijk van voedselarm water. Geschikt voortplantingsbiotoop van deze niet-vrijgestelde amfibieën in het projectgebied ontbreekt. Deze en andere niet-vrijgestelde beschermde soorten worden dan ook niet verwacht in het projectgebied.

Grote modderkruiper is bekend uit de directe omgeving (Quickscanhulp.nl). Deze soort is onder andere afhankelijk van wateren met een rijke oever en watervegetatie, welke aanwezig is in de watergang aan de oostzijde van het plangebied, maar in de overige watergangen ontbreekt. Geschikt leefgebied voor overige (uit de omgeving bekende) beschermde soorten uit de soortgroepen reptielen, vissen en ongewervelden is gezien de inrichting niet aanwezig in het projectgebied. Zo zijn de uit de nabije omgeving bekende libellen gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker en Noordse winterjuffer respectievelijk aangewezen op matig voedselrijk water met enige watervegetatie, wateren met krabbenscheer en laagveenmoerassen. Voor ringslang ontbreken snel opwarmende zonplekken, overwinteringsbiotoop en voortplantingsplaatsen als een broeihoop.

TOETSING

Bij uitvoering van de plannen gaan geen nest- of verblijfplaatsen van vleermuizen, vogels met jaar rond beschermde nesten of grondgebonden zoogdieren verloren.

Een klein deel van het potentiële foerageergebied van vleermuizen, steenmarter, eekhoorn en vogels met jaar rond beschermde nesten zal door de uitvoering van de werkzaamheden verloren gaan. In de omgeving van het projectgebied is echter ruim voldoende alternatief en deels hoogwaardiger foera-

geergebied aanwezig. Bovendien wordt het terrein niet volledig ongeschikt. Negatieve effecten op vleermuizen, steenmarter, eekhoorn en vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied kunnen dan ook worden uitgesloten.

De houtsingel aan de noordzijde van het huidige bijveld wordt verwijderd en is mogelijk onderdeel van een vliegroute voor vleermuizen. Ook de bosranden om het projectgebied kunnen onderdeel vormen van een vliegroute voor vleermuizen. Langs de watergang ten noorden van het projectgebied blijft echter een oost-west vliegroute behouden en bovendien wordt deze versterkt doordat hier een houtsingel wordt aangelegd die onverlicht blijft (er wordt op het noordelijke veld geen verlichting aangebracht). De potentiële oost-west vliegroute voor vleermuizen blijft daarmee behouden. De potentiële noord-zuid vliegroute voor vleermuizen langs de bosrand ondervindt mogelijk negatieve effecten door verlichting die wordt geplaatst op het zuidelijke sportveld. Voor deze route is echter binnen korte afstand een alternatief aanwezig in de vorm van de opgaande beplanting langs de Hamersweg ten westen van het plangebied. Doordat zowel de noord-zuid als de oost-west vliegroute behouden blijven, zal geen essentiële vliegroute voor vleermuizen verloren gaan. Negatieve effecten op mogelijke essentiële vliegroutes voor vleermuizen kunnen dan ook worden uitgesloten.

Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen in gebruik zijnde nesten van meer algemeen voorkomende vogels worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Voor de soortgroepen planten, reptielen, vissen en ongewervelden kunnen negatieve effecten op in het kader van de Wnb beschermde soorten worden uitgesloten doordat het projectgebied geen geschikt biotoop vormt voor deze soorten.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig projectgebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN - voormalig Ecologische Hoofdstructuur) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Fryslân uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid).

NATUUR BUITEN HET NNN

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 wordt buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied.

INVENTARISATIE

In het kader van de Wnb beschermde gebieden liggen op geruime afstand van het projectgebied. Het meest nabij gelegen beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied Rottige Meenthe & Brandemeer dat gelegen is op een afstand van circa 9,5 kilometer ten zuidwesten van het projectgebied. Het meest nabijgelegen in het kader van het NNN beschermd gebied ligt op ruim 1,5 kilometer ten oosten van het projectgebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als 'Natuur buiten het NNN' grenst aan de oostkant en deels aan de zuidkant van het projectgebied. Gronden die zijn aangewezen als weidevogelgebied liggen op een afstand van circa 450 meter ten noorden en zuiden van het projectgebied.

TOETSING

Het plan leidt niet tot aantasting van gronden die zijn aangewezen als 'natuur buiten het NNN'. Gezien de terreinomstandigheden, de afstand tot beschermde gebieden, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van de ontwikkeling, zijn met betrekking tot het voorgenomen plan ook geen negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, het NNN en weidevogelgebieden te verwachten.

Deze inventarisatie geeft geen aanleiding voor een voortoets in het kader van de Wnb en is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Conclusie

Op basis van de uitgevoerde ecologische inventarisatie is gezien de aangetroffen terreinomstandigheden en de aard van de ontwikkeling een voldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan.

Uit de ecologische inventarisatie is naar voren gekomen dat een aanvullend onderzoek in het kader van de Wnb of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet noodzakelijk is. Wel wordt sterk aangeraden de houtsingel aan de noordzijde van het projectgebied aan te leggen voordat de houtsingel aan de noordzijde van het huidige bijveld wordt verwijderd. Bij uitvoering van de werkzaamheden dient bovendien rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels.

Een nadere analyse in het kader van de gebiedenbescherming van de Wnb of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. Het plan heeft geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van natuurlijke habitats en soorten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Wnb nodig. De ontwikkeling is daarnaast op het punt van provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet in strijd met de Verordening Romte Fryslân.

Bijlage 3. Wateradvies

datum 10-12-2018
dossiercode 20181210-2-19395

Project: Ruimtelijke onderbouwing Sportpark Olpae
Gemeente: Weststellingwerf
Aanvrager: Jurjen de Boer
Organisatie: BügelHajema Adviseurs

Geachte heer/mevrouw Jurjen de Boer,

Voor het plan Ruimtelijke onderbouwing Sportpark Olpae heeft u een watertoets aangevraagd waaruit blijkt dat de normale watertoetsprocedure van toepassing is. Dit houdt in dat de aanwezige wateraspecten van invloed zijn op het plan.

Werkwijze watertoetsprocedure 2018

Vanaf 2018 worden alle aanvragen uit de digitale watertoets digitaal afgehandeld. Dit betekent dat Wetterskip Fryslân voor de normale procedure standaard geen wateradvies meer op stelt maar verwijst naar de uitgangsnootie.

Waterparagraaf

Deze uitgangsnootie geeft u handvatten om de uitkomsten en aandachtspunten van de watertoetsaanvraag mee te nemen in het opstellen van het ruimtelijke plan of besluit. Het is de bedoeling dat u op basis van dit document het plan uitwerkt. Uit de waterparagraaf moet duidelijk blijken wat voor wateraspecten van toepassing zijn en hoe u hier in het plan rekening mee houdt. Indien nodig verzoeken wij u om de wateraspecten te borgen op de Verbeelding en in de Regels van het plan.

Ruimtelijke plannen hebben soms een lange doorlooptijd. Tegelijkertijd ontstaan er soms veranderende inzichten in het beleid ten aanzien van de waterketen, waterkeringen en het watersysteem. Om te garanderen dat de juiste uitgangspunten worden toegepast in de planvorming hanteert het waterschap een uiterste houdbaarheidsdatum van maximaal 1 jaar. Wanneer deze termijn verstreken is kunt u contact opnemen met het waterschap voor een eventuele verlenging van nogmaals 1 jaar.

Watertoets en wateradvies

De watertoets is een belangrijk instrument bij het klimaatbestendig en waterrobuust inrichten van de ruimte. De watertoets zorgt ervoor dat in alle ruimtelijke plannen aandacht wordt besteed aan veiligheid, kwaliteit én kwantiteit van water. Als richtlijn bij het beoordelen van ruimtelijke plannen werkt Wetterskip Fryslân met de Leidraad Watertoets. Hierin staat voor alle wateraspecten uitgangspunten omschreven waarmee u rekening moet houden en is informatie te vinden over de te nemen maatregelen. De leidraad is de te vinden via deze link: www.wetterskipfryslan.nl/vergunningen-wetten-en-regels/online-watertoets-voor-nieuwe-plannen

Wateraspecten en aandachtspunten

Hieronder staan de eventuele wateraspecten die van invloed zijn op het plan en aandachtspunten om mee rekening te houden.

Hoofdwateren

Het plangebied ligt binnen de beschermingszone van een hoofdwater. De locaties van de hoofdwateren kunt u vinden op onze website: www.wetterskipfryslan.nl/leggerkaart

Toename verharding

Door ruimtelijke ontwikkelingen neemt de hoeveelheid verhard oppervlak toe met als gevolg een versnelde afvoer van hemelwater. Het is nodig om deze versnelde afvoer te compenseren om de waterberging in een gebied in stand te houden. De meest voorkomende manier van compenseren is het graven van extra oppervlaktewater. Uiteraard is het toepassen van alternatieve maatregelen in het plan ook mogelijk. In de waterparagraaf, regels en/of plankaart dient duidelijk aan te worden gegeven wat voor maatregelen er worden genomen om de versnelde afvoer als gevolg van de toename verharding te compenseren. Voor de compensatie van toename verhard oppervlak is onderstaande tabel van toepassing.

Gebied	Stedelijk (>200 m²)	Landelijk (>1.500 m²)
Boezem	5%	5%
Polder	10%	10%
Vrij afstromend	Maatwerk mogelijk	Maatwerk mogelijk

Toelichting tabel

5% heeft alleen betrekking op de Friese boezem;

de algemene regels keur zijn in de onderstaande tabel verwerkt;

maatwerk kan bestaan uit bijvoorbeeld infiltratie of berging van het overtollig hemelwater.

Demping van oppervlaktewater

Voor het dempen van oppervlaktewater is het beleid van Wetterskip Fryslân dat dit voor 100% gecompenseerd moet worden in hetzelfde peilgebied. Voor de demping heeft u een watervergunning nodig. Voor meer informatie verwijzen we u graag door naar het onderdeel Waterwet in deze uitgangsnoot.

Relatie tussen Water en Ruimte

Het veiligheidsbeleid van het waterschap en de ruimtelijke ordening ontmoeten elkaar op verschillende momenten. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij het bestemmen van reserveringszones achter primaire waterkeringen en bij het bestemmen van regionale voormalige zeedijken tot waterkering in de bestemmingsplannen. Als in bestemmingsplannen nieuwbouw plaatsvindt op locaties boven 'maatgevend boezempeil, gemiddelde waterstand tijdens maatgevende omstandigheden' die eenmaal per 100 of 300 jaar kunnen optreden, wordt een toename van de gevolgschade bij een overstroming vanuit de Friese boezem voorkomen. Voor het bepalen van de hoogteligging van het plangebied verwijzen wij u graag door naar <http://www.ahn.nl/index.html>

Ruimtelijke adaptatie

Om ook in de toekomst prettig te kunnen wonen, werken en recreëren moeten steden en dorpen ingericht worden met het oog op de toekomst. Het is belangrijk kansen te benutten om het gebied klimaat robuust in te richten. Zo is het mogelijk om het bebouwd gebied beter bestand te maken tegen hevige regenbuien, periodes van droogte en hitte en de gevolgen van een mogelijke overstroming. Voor veel maatregelen geldt bovendien dat ze kosteneffectief zijn, als ze maar in een vroeg stadium in het planvormingsproces worden meegenomen. Meer informatie hierover kunt u vinden op de website www.ruimtelijkeadaptatie.nl/

Convenant Erfafspoeling, agrarische bedrijven

Vanaf het erf mogen geen verontreinigende stoffen in het oppervlaktewater terecht komen. Door mest en perssappen uit de voeropslagen kan verontreiniging worden veroorzaakt als deze naar de bodem of het oppervlaktewater (af)stromen. Per 1 januari 2018 is de Maatlat Schoon Erf van kracht (www.maatlatschoonerf.nl). De maatlat is opgenomen in de MIA/Vamil regeling. Ook door afstromend regenwater dat in contact is geweest met een niet bezemschoon erf en een niet bezemschone voeropslag kan het oppervlaktewater verontreinigd worden. De initiatiefnemer dient deze erfafspoeling te allen tijde te voorkomen door bepaalde maatregelen te nemen. Voor informatie en advies over erfinrichting kunt u contact opnemen met cluster Handhaving van Wetterskip Fryslân.

Informatie waterobjecten

Voor meer informatie over bijvoorbeeld de ligging en de beheer- en onderhoudsstatus van waterobjecten in het plangebied verwijzen wij u door naar leggerkaart op onze website: www.wetterskipfryslan.nl/kaarten/leggerkaart

Beleid Wetterskip Fryslân

En wat doen we morgen met water? In het Waterbeheerplan 2016-2021 beschrijft Wetterskip Fryslân de doelen voor de komende jaren, voor meer informatie zie onze website www.wetterskipfryslan.nl/waterbeheerplan-2016-2021

Waterwet

Voor bepaalde werkzaamheden bij water of dijken heeft u een watervergunning nodig. Soms is het doen van een melding voldoende. Een watervergunning aanvragen is dan niet nodig. U kunt eerst checken wat u nodig heeft. Op onze website www.wetterskipfryslan.nl treft u meer informatie aan over de Waterwet en u kunt daar onder andere ook meldingsformulieren en het aanvraagformulier voor een watervergunning downloaden.

Afronding watertoetsprocedure

In de besluitvormingsfase, ten tijde van het toesturen van het voorontwerp bestemmingsplan of ontwerp omgevingsvergunning, controleert Wetterskip Fryslân of de waterbelangen voldoende zijn meegenomen en geborgd in het ruimtelijke plan of besluit.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de uitgangspunten notitie of graag in gesprek gaan over de uitwerking van de waterbelangen in het plan dan gaan wij graag met u in gesprek. Wetterskip Fryslân denkt graag met u mee! U kunt contact met ons opnemen via de onderstaande contactgegevens.

Privacyverklaring

Wetterskip Fryslân verwerkt uw naam, adres, telefoonnummer, e-mailadres en kadastrale gegevens om uw aanvraag te behandelen. De grondslag van de verwerking van deze gegevens zijn taken in het algemeen belang die in het Besluit Ruimtelijke Ordening aan het waterschap zijn opgedragen. Wij hebben gegevens van u ontvangen en verdere gegevens zullen wij opvragen uit het kadaster en ons geografische informatie systeem. Uw gegevens worden 10 jaar na afronding van uw aanvraag gewist. U heeft recht op inzage, een kopie, rectificatie, wissing, beperking, bezwaar en het indienen van een klacht bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Een verzoek daartoe kunt u doen via privacy@wetterskipfryslan.nl. Nadere informatie over de verwerking van uw gegevens en uw rechten vindt u op <https://www.wetterskipfryslan.nl/over-de-site/privacyverklaring>

Met vriendelijke groet,

Wetterskip Fryslân
Postbus 36
8900 AA Leeuwarden
T 058 292 2222
E info@wetterskipfryslan.nl

www.dewatertoets.nl

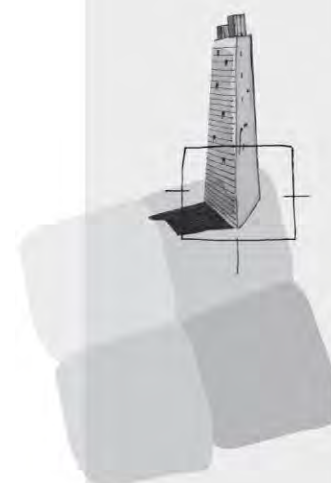
Colofon

Rapport

BügelHajema Adviseurs b.v.

Projectnummer

267.62.50.01.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE Leeuwarden

T 058 215 25 15

F 058 215 91 98

E

leeuwarden@bugelhajema.nl

W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort